

Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Nowym Mieście Lubawskim

RAPORT O STANIE SANITARNYM POWIATU NOWOMIEJSKIEGO ZA ROK 2025

Nowe Miasto Lubawskie, marzec 2026 r.

Wstęp

Szanowni Państwo,

Zapraszam Państwa do zapoznania się z raportem o stanie sanitarnym powiatu nowomiejskiego. Zawiera on podsumowanie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nowym Mieście Lubawskim w 2025 roku oraz analizę występujących zagrożeń dla zdrowia mieszkańców powiatu.

Ocenę stanu sanitarnego dokonano na podstawie kontroli przeprowadzonych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w poszczególnych komórkach organizacyjnych Powiatowej Stacji. Obejmuje informacje o warunkach higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, warunków zdrowotnych żywności i żywienia, higieny wypoczynku i rekreacji, higieny procesów nauczania i wychowania, warunkach higieniczno-sanitarnych w obiektach użyteczności publicznej.

Szeroki zakres prowadzonego nadzoru ukierunkowany jest na ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobieganiu powstawania chorób, zwłaszcza chorób zakaźnych i zawodowych.

Mam nadzieję, że zawarte w opracowaniu informacje przybliżą Państwu działalność, którą prowadzimy, a także pozwolą spojrzeć na pracę osób troszczących się o zachowanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

*Ewa Pielak
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Nowym Mieście Lubawskim*

Spis treści

EPIDEMIOLOGIA.....	4
HIGIENA KOMUNALNA.....	15
BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA.....	26
HIGIENA PRACY.....	34
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY.....	47
ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.....	41
PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA.....	48

Ocena bieżącego nadzoru sanitarnego

EPIDEMIOLOGIA

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Raport przedstawia analizę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych z odniesieniem porównawczym do lat ubiegłych, w szczególności do roku 2024 oraz – w wybranych obszarach – do okresu 2022–2023.

W 2025 roku na terenie powiatu nowomiejskiego zarejestrowano łącznie 1618 przypadków chorób zakaźnych podczas gdy w 2024 roku odnotowano 1257 przypadków- oznacza to wzrost ogólnej liczby zachorowań o 361 przypadków. Jednakże pomimo wzrostu ogólnej liczby zarejestrowanych zachorowań w 2025 roku, sytuacja epidemiologiczna na terenie powiatu nowomiejskiego pozostawała stabilna. Wzrost ten miał charakter sezonowy i był związany z większą liczbą zakażeń wirusowych układu oddechowego (głównie na grypę), bez wystąpienia ognisk epidemicznych o istotnym znaczeniu dla zdrowia publicznego.

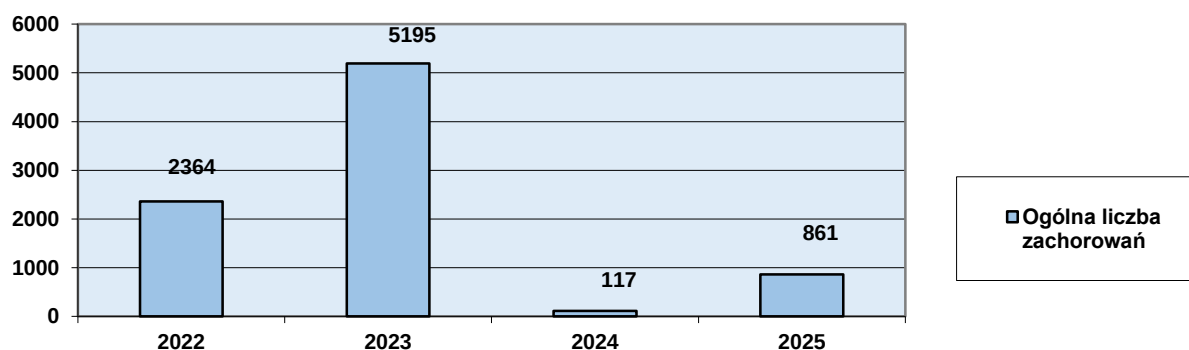
Tabela nr 1 Zarejestrowane przypadki chorób zakaźnych, liczba hospitalizacji i zapadalność na terenie powiatu nowomiejskiego w roku 2024 i 2025.

Jednostka Chorobowa	2024			2025		
	L. zachor.	L. hospit.	Zapad.	L. zachor.	L. hospit.	Zapad.
Biegunki ogółem:	106	7	250,17	97	26	228,94
Biegunki u dzieci w wieku do 2 lat	13	9	180,55	21	11	49,56
Salmonelloza - zatrucia pokarmowe	8	8	18,88	13	9	30,68
Wirusowe zakażenia jelitowe	33	32	77,88	29	26	68,44
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	20	19	47,20	18	17	42,48
Listerioza	-	-	-	1	1	2,36
Płonica	30	2	70,80	11	1	25,96
Ospa wietrzna	241	5	568,79	66	0	155,77
Krztusiec	36	-	84,96	6	1	14,16
Róża	1	-	2,36	4	-	9,44
Borelioza w tym Neuroborelioza (bakteryjne zapalenie opon mózgowych)	29	3	68,44	52	10	122,73
Osoby szczepione przeciwko wściekliznie	10	-	23,60	14	1	33,04
Gorączka denga(klasyczna lub krwotoczna)	-	-	-	1	1	2,36
Wirusowe zapalenie opon mózgowych inne określone i nie określone	-	-	-	1	1	2,36
Rzeżączka	1	1	2,36	-	-	-
Kiła	-	-	-	3	1	7,08
Wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe	1	-	2,36	1	1	2,36
Wirusowe zapalenie wątroby typu C- przewlekłe i BNO	-	-	-	2	2	4,72
Gruźlica	3	3	7,08	4	3	9,44
Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i>	2	2	4,72	1	1	2,36
Zakażenia wirusem RSV ogółem :	81	35	191,17	161	38	379,99
Zakażenia wirusem RSV u dzieci do 2 lat	38	21	527,77	64	27	151,05
Nowo wykryte zakażenia HIV	1	1	2,36	3	1	7,08
Grypa :zachorowania i podejrzenie ogółem:	117	5	276,13	861	45	2032,10
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	534	26	1260,32	184	3	434,27
Ogółem	1257	171	2966,72	1618	227	3818,17

Grypa

Największą liczbę przypadków stanowiły zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę – 861 przypadków (zapadalność 2032,10/100 tys.), co oznacza istotny wzrost w porównaniu z 2024 r. (117 przypadków). Wzrostowi uległa również liczba hospitalizacji z powodu grypy (45 w 2025 r. wobec 5 w 2024 r.), co wskazuje na nasilony przebieg sezonu epidemicznego.

W ramach ogólnopolskiego nadzoru nad grypą, realizowanego w systemie SENTINEL (Zintegrowany System Nadzoru Epidemiologicznego i Wirusologicznego nad Grypą), podjęto współpracę z NZOZ ESKULAP Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lubawskim. Celem współpracy było pozyskiwanie materiału do badań wirusologicznych w postaci wymazów z nosa i gardła, pobieranych przez lekarza od pacjentów z objawami grypy. Do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie przekazano łącznie 8 próbek w celu oznaczenia genotypu wirusa grypy.

Wyk. Nr 1 Zachorowania grypę i grypopodobne w latach 2022 – 2025

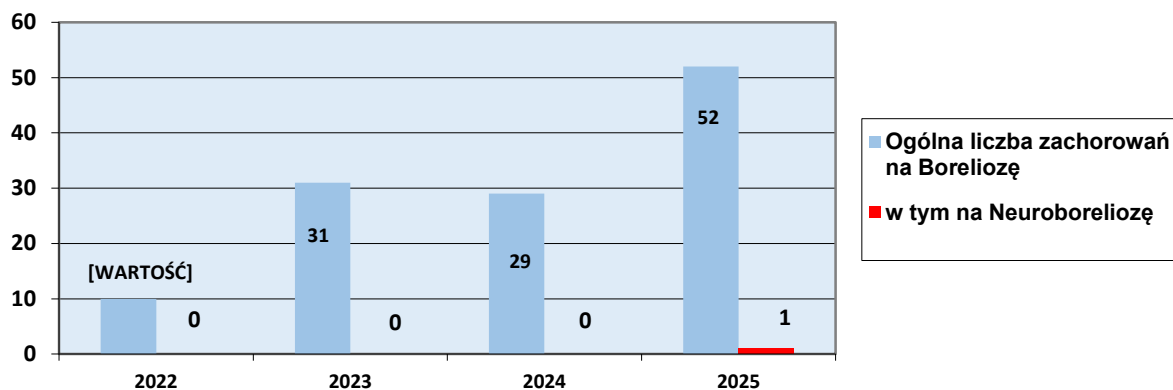
RSV

W 2025 r. odnotowano 161 przypadków zakażeń wirusem RSV, podczas gdy w 2024 r. zarejestrowano 81 przypadków. Oznacza to niemal dwukrotny wzrost liczby zachorowań rok do roku. W grupie dzieci do 2. roku życia liczba przypadków zwiększyła się z 38 w 2024 r. do 64 w 2025 r., co wskazuje na szczególne nasilenie zakażeń w populacji pediatrycznej. Zapadalność ogółem w 2025 r. wyniosła 379,99 na 100 tys. ludności. Zaobserwowany wzrost może mieć związek z sezonowym nasileniem transmisji wirusa RSV oraz zwiększoną podatnością najmłodszych dzieci na zakażenie.

Borelioza

W zakresie chorób odkleszczowych stwierdzono wzrost zachorowań na boreliozę – 52 przypadki (zapadalność 122,73/100 tys.) wobec 29 przypadków w 2024 r. Jednocześnie zwiększyła się liczba hospitalizacji – z 3 w 2024 r. do 10 w 2025 r., co może świadczyć o częstszym rozpoznawaniu postaci wymagających leczenia szpitalnego. Wzrost liczby przypadków może mieć związek ze zwiększającą się liczebnością kleszczy oraz wydłużonym sezonem ich żerowania.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2022		2023		2024		2025	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
A 69.2	Borelioza w tym na Neuroboreliozę	10	23,19	31	72,28	29	68,44	52	122,73

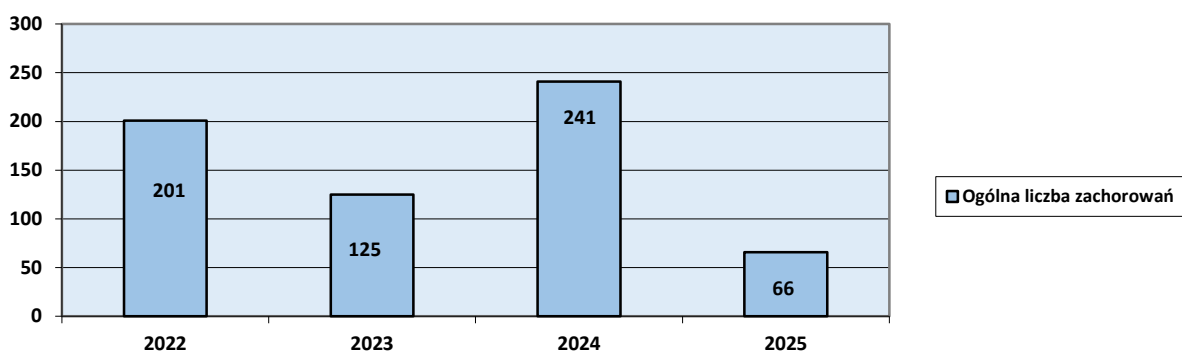

Wyk. Nr 2 Zachorowania na boreliozę w tym na neuroboreliozę w latach 2022 - 2025

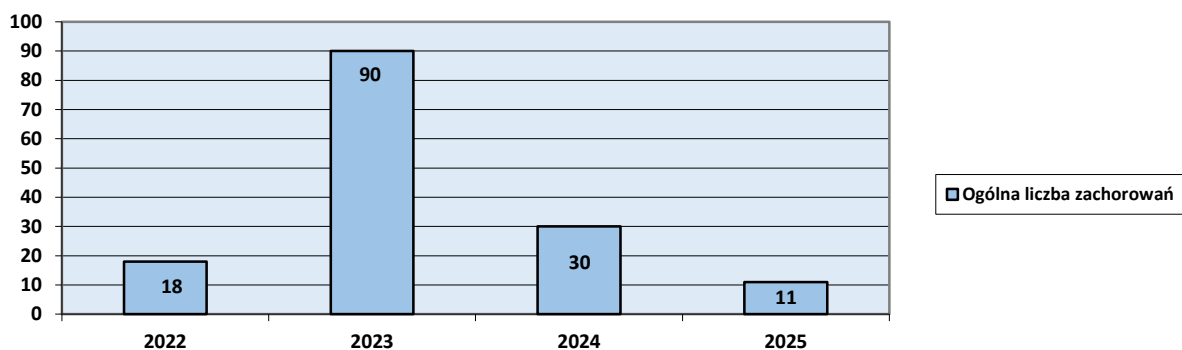
Choroby zakaźne wieku dziecięcego

W 2025 roku w powiecie nowomiejskim nie odnotowano zachorowań na różyczkę, nagminne zapalenie przyusznicy (świniek). Wyraźny spadek zachorowań odnotowano w przypadku ospy wietrznej, płonicy oraz krztuśca. Sytuację w tym zakresie należy ocenić jako dobrą.

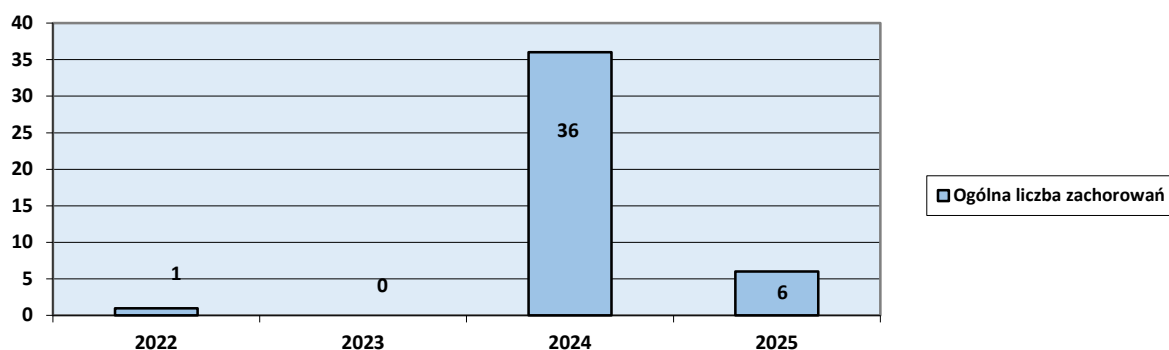
Poniższe wykresy przedstawiają liczbę zachorowań na te jednostki chorobowe na przestrzeni lat 2022 – 2025

Wyk. Nr 3 Zachorowania na ospę wietrzną w latach 2022 – 2025

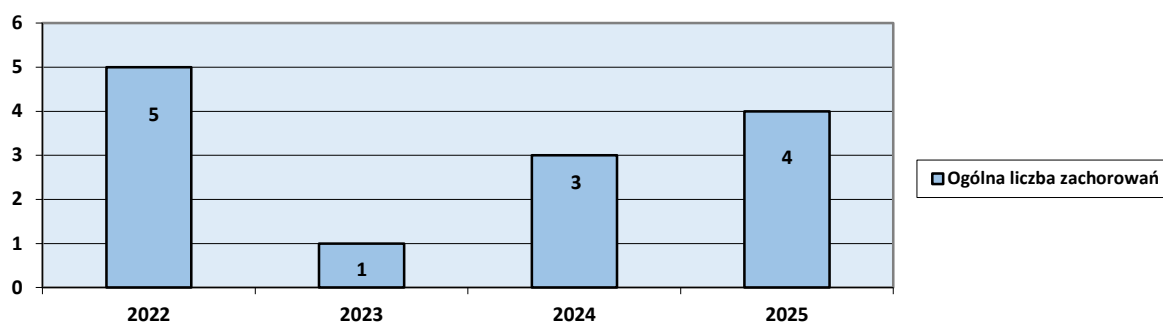
Wyk. Nr 4 Zachorowania na płonicę (szkarlatynę) w latach 2022 – 2025

Wyk. Nr 5 Zachorowania na krztusiec w latach 2022 – 2025

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą bakteryjną spowodowaną przez prątka gruźlicy, a najczęściej występującą jej postacią jest gruźlica płuc. W 2025 roku odnotowano 4 przypadki zachorowań na tę postać choroby. Trzy osoby wymagały hospitalizacji na Oddziale Chorób Płuc i Gruźlicy w Szpitalu w Olsztynie. Niestety jedna z tych osób zmarła wskutek gruźlicy. Osoby pozostające w kontakcie z chorymi zostały objęte nadzorem lekarskim oraz przebadane w Poradni Chorób Płuc w Nowym Mieście Lubawskim w celu wykluczenia choroby.

Wyk. Nr 6 Zachorowania na gruźlicę w latach 2022 – 2025

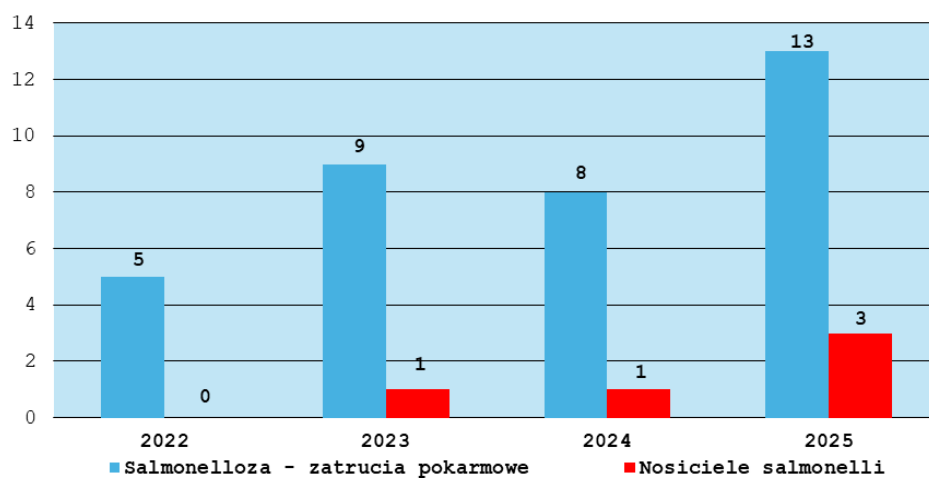
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)

W 2025 r. nastąpił znaczący spadek liczby zachorowań na COVID-19. Zarejestrowano 184 przypadki wobec 534 przypadków w 2024 r. Liczba hospitalizacji zmniejszyła się z 26 do 3. Przebieg epidemiczny zakażeń SARS-CoV-2 miał charakter wygasający.

Salmonelloza

W 2025 roku zarejestrowano 13 przypadków zatruc pokarmowych spowodowanych przez pałeczki Salmonella, w tym 5 zachorowań sporadycznych oraz 8 przypadków związanych z 3 ogniskami domowymi. Nie udało się jednoznacznie ustalić źródła zakażenia. Niemniej jednak główną przyczyną zachorowań uznaje się spożycie skażonej żywności oraz niedostateczne przestrzeganie zasad higieny i profilaktyki podczas przygotowywania potraw zawierających jajka i drób. Ponadto odnotowano 3 przypadki bezobjawowego nosicielstwa Salmonelli.

Kod ICD-10	Jednostka Chorobowa	2022r.		2023r.		2024r.		2025	
		zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.	zach.	zap.
A 02.0	Salmonelloza – zatrucia pokarmowe	5	11,59 43,59	9	20,98	8	18,88	13	30,68
	Nosiciele salmonelli	0	0	1	2,33	1	2,36	3	7,15
Razem		5	11,59	10	23,31	9	21,24	16	37,83

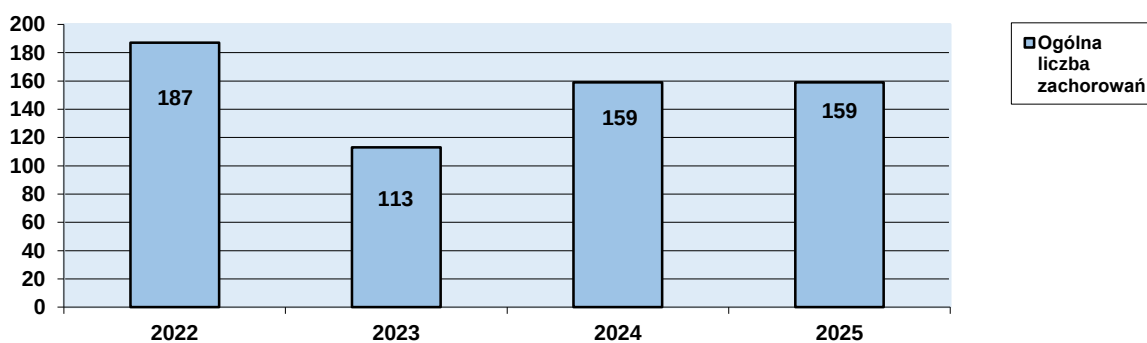

Wyk. Nr 7 Zachorowania na salmonellozę i nosiciele salmonelli w latach 2022 – 2025

Biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe

W obszarze zakażeń przewodu pokarmowego sytuacja epidemiologiczna pozostawała stabilna. Zaobserwowano jedynie nieznaczny wzrost liczby przypadków biegunek wśród dzieci do 2. roku życia (21 zachorowań). Liczba wirusowych oraz innych bakteryjnych zakażeń jelit utrzymywała się na poziomie zbliżonym do poprzedniego roku. Nie odnotowano ognisk epidemicznych.

Spółród 144 zgłoszonych przypadków biegunek oraz zakażeń bakteryjnych i wirusowych 69 osób wymagało leczenia szpitalnego. U dzieci hospitalizowanych na oddziale pediatrycznym wykonywane są szybkie testy diagnostyczne w kierunku zakażeń wirusowych, w tym rotawirusów, norowirusów i adenowirusów.

Wyk. Nr 8 Biegunki, zakażenia bakteryjne i wirusowe w latach 2022-2025

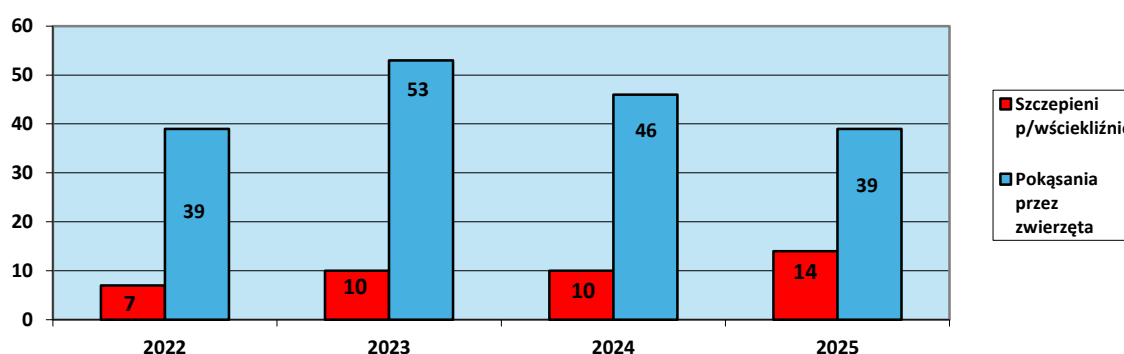
Styczność i narażenie na wściekliznę

Poważnym zagadnieniem w dalszym ciągu są pogryzienia przez zwierzęta, przede wszystkim psy i koty. W 2025 roku odnotowano łącznie 39 przypadków pogryzień ludzi przez zwierzęta. Po przeprowadzeniu wywiadów epidemiologicznych oraz ustaleniu właścicieli zwierząt, które spowodowały obrażenia, stosowne informacje przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Nowym Mieście Lubawskim w celu objęcia zwierząt obserwacją pod kątem wykluczenia wścieklizny.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2025 roku na terenie powiatu nowomiejskiego nie odnotowano żadnego przypadku wścieklizny ani u ludzi, ani u zwierząt.

W sytuacjach, gdy nie udało się ustalić właściciela zwierzęcia (dotyczyło to zwierząt bezpańskich) i nie było możliwości przeprowadzenia jego obserwacji, lekarz konsultujący w Poradni Chorób Zakaźnych podejmował decyzję o zastosowaniu szczepień przeciwko wściekliznie u osób poszkodowanych.

W 2025 roku do szczepienia przeciw wściekliznie zakwalifikowano 14 osób.

Wyk. Nr 12 Styczność i narażenie na wściekliznę w latach 2022 – 2025

Inne choroby

W zakresie chorób przenoszonych drogą płciową odnotowano 3 przypadki kiły oraz 3 nowo wykryte zakażenia HIV. Liczby te są niewielkie, jednak wskazują na utrzymującą się transmisję zakażeń w populacji. Pojedyncze przypadki innych zachorowań dotyczyły m.in. listeriozy, gorączki denga, inwazyjnej choroby wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae* oraz wirusowych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych.

Podsumowanie

Podsumowując, w 2025 r. sytuacja epidemiologiczna była stabilna. Nie odnotowano wystąpienia ognisk epidemicznych o istotnym znaczeniu dla zdrowia publicznego. Dominowały sezonowe infekcje wirusowe (grypa, RSV) oraz obserwowano wzrost zachorowań na boreliozę. Jednocześnie zmniejszyła się liczba przypadków COVID-19 oraz wybranych chorób wieku dziecięcego. Sytuacja była na bieżąco monitorowana przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Uzyskane wyniki stanowią podstawę do bieżącej oceny zagrożeń zdrowotnych w populacji powiatu nowomiejskiego oraz do planowania działań profilaktycznych i edukacyjnych, realizowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej we współpracy z podmiotami leczniczymi i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców.

2. Realizacja szczepień ochronnych

Ochrona przed chorobami zakaźnymi oraz ich zapobieganie poprzez szczepienia ochronne stanowią jedno z kluczowych wyzwań zdrowia publicznego. Celem szczepień jest nie tylko ograniczenie ryzyka zachorowania u osób zaszczepionych, lecz także budowanie odporności zbiorowej, która chroni również tych, którzy z powodów medycznych nie mogą zostać zaszczepieni. W przypadku większości chorób zakaźnych uznaje się, że odporność populacyjna zostaje osiągnięta, gdy zaszczepionych jest około 95% społeczeństwa. Warto podkreślić, że decyzja o nieszczepieniu dziecka ma konsekwencje nie tylko dla jego zdrowia, ale także dla bezpieczeństwa zdrowotnego całej populacji. Dalszy spadek poziomu wyszczepialności do 80–85% może doprowadzić do ponownego pojawienia się chorób, które dotychczas były skutecznie kontrolowane dzięki szczepieniom, a nawet takich, wobec których istniała realna perspektywa całkowitej eliminacji.

W celu zwiększenia świadomości i wiedzy dotyczącej profilaktyki chorób zakaźnych, w tym zapobiegania im poprzez szczepienia ochronne, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Mieście Lubawskim realizuje różnorodne działania o charakterze edukacyjnym, obejmujące m.in.:

- **organizację szkoleń** – w minionym roku przeprowadzono dwa szkolenia skierowane do personelu medycznego, poświęcone tematyce szczepień ochronnych;
- **współpracę z placówkami oświatowymi powiatu nowomiejskiego** w związku z rozszerzeniem Powszechnego Programu Szczepień przeciwko HPV o szczepienia realizowane na terenie szkół. Wszystkie szkoły powiatu nowomiejskiego aktywnie włączyły się w promocję programu. Dzięki ich zaangażowaniu w ubiegłym roku szczepienie przeciw HPV otrzymało 360 uczniów w wieku 9–14 lat;
- **rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych** dotyczących szczepień i profilaktyki chorób zakaźnych;
- **prorowadzenie spotkań oraz konsultacji telefonicznych** z osobami zainteresowanymi szczepieniami dla podróżujących;
- **działania informacyjno-motywuujące skierowane do rodziców i opiekunów** dzieci nieszczepionych, zachęcające do uzupełnienia obowiązkowych szczepień ochronnych,
- **upowszechnianie treści edukacyjnych w internecie**, zarówno na stronie gov.pl, jak i w mediach społecznościowych – w 2025 roku opublikowano 21 postów edukacyjnych dotyczących szczepień na profilu Facebook.

Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych na terenie powiatu nowomiejskiego w 2025 r. obejmował 9085 dzieci i młodzieży z roczników 2006–2025. Program szczepień ochronnych był realizowany w 10 podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w tym:

- w 9 punktach szczepień prowadzonych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej,
- w ambulatorium oraz poradni chirurgicznej Szpitala Powiatowego w Nowym Mieście Lubawskim (szczepienia poekspozycyjne przeciwko tężcowi).

W 2025 r., w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych (PSO), do punktów szczepień POZ rozdysponowano 7039 dawek preparatów szczepionkowych. Łącznie zrealizowano 25 kontroli w punktach szczepień. W następstwie przeprowadzonych czynności kontrolnych w zdecydowanej większości podmiotów nie stwierdzono nieprawidłowości. W jednej placówce ujawniono uchybienia. Stwierdzone naruszenie przepisów w zakresie nieprzestrzegania procedur medycznych podczas realizacji świadczeń zdrowotnych skutkowało zastosowaniem wobec osoby odpowiedzialnej sankcji w postaci mandatu karnego.

Szczepienia obowiązkowe

Wykonanie szczepień ochronnych dla których wymagany jest odpowiedni procent zaszczepienia w celu ochrony populacji w rocznikach przedstawia się następująco:

a) Obowiązek 55% wykonania szczepień – zależność od miesiąca urodzenia się dziecka:

Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wskaźnik %
2025	p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi , polio/ pierwotne	51,8
2024	p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi , polio/ pierwotne	43,6
2024	p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi , polio/ uzupełniające	52,0
2025	p/ WZW typu B	50,4
2025	przeciw/Haemophilus influenzae	51,8
2024	przeciw/Haemophilus influenzae	52,0
2025	przeciw Streptococcus pneumoniae	57,8
2024	przeciw Streptococcus pneumoniae	91,8

b) Obowiązek 95 % wykonania szczepień wynosi :

Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wskaźnik %
2024	Odra, świnka, różyczka	91,89

c) Obowiązek 100% wykonania szczepień :

Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wskaźnik %
2025	p/Gruźlicy	97,4
2020	p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi , polio w 6 roku życia	82,8
2012	p/ Błonicy , tężcowi , krztuścowi w 14 roku życia	86,4
2007	p/ Błonicy , tężcowi w 19 roku życia	82,6
2020	Odra , świnka , różyczka w 6 roku życia	82,6

W 2025 r. odnotowano niewielki wzrost poziomu realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych w porównaniu z latami poprzednimi, jednak nie osiągnięto wymaganego procentu wyszczepialności. Mimo profesjonalnego i stale doskonalącego się personelu medycznego, nadzoru Inspekcji Sanitarnej oraz troski większości rodziców o zdrowie dzieci, wokół szczepień ochronnych nadal utrzymuje się nieufność, co znajduje odzwierciedlenie m.in. w rosnącej liczbie uchylania się od obowiązku szczepień. Odnotowano 108 przypadków dzieci niezaszczepionych z przyczyn innych niż medyczne.

Dodatkowo, z powodu przeciwwskazań lekarskich szczepieniom nie poddano 37 dzieci, które ze względu na stan zdrowia (m.in. choroby nowotworowe, padaczka, mózgowie porażenie dziecięce, stwardnienie guzowate, mukowiscydoza, idiopatyczne zapalenie stawów) zostały całkowicie zwolnione z obowiązku szczepień.

Szczepienia zalecane

W 2025 r. na terenie powiatu ze szczepień zalecanych skorzystało łącznie 2 775 osób, które zostały zaszczepione przeciwko 17 chorobom zakaźnym. Oznacza to wzrost o blisko 17% w porównaniu z rokiem 2024. Najbardziej zauważalny przyrost liczby zaszczepionych dotyczył szczepień przeciwko grypie, kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu A.

Tabele przedstawiają liczbę osób zaszczepionych wybranymi szczepionkami zalecanymi w 2024 i 2025 r.

Szczepienie	p/grypie		p/WZW B		p/WZW A		p/Ospie wietrznej	
Liczba osób szczepionych	2024 1265	2025 1467	2024 62	2025 51	2024 15	2025 29	2024 46	2025 18

Szczepienie	p//pneumokokom		p/kleszczowemu zapaleniu mózgu		p/wirusowi brodawczaka ludzkiego		p/ meningokokom	
Liczba osób szczepionych	2024 82	2025 59	2024 54	2025 73	2024 619	2025 423	2024 118	2025 61

*w tym szczepienia wykonane w aptekach

Wnioski

- Znaczenie szczepień ochronnych: Szczepienia obowiązkowe i zalecane pozostają podstawowym narzędziem ochrony przed chorobami zakaźnymi oraz budowania odporności populacyjnej. Ich realizacja jest kluczowa nie tylko dla ochrony zdrowia pojedynczych osób, lecz także dla zabezpieczenia całej społeczności, w tym osób z przeciwwskazaniami medycznymi do szczepień.
- Realizacja szczepień obowiązkowych: W 2025 r. odnotowano niewielki wzrost poziomu realizacji szczepień obowiązkowych w porównaniu z latami wcześniejszymi. Pomimo tego, w wielu rocznikach nie osiągnięto wymaganych progów wyszczepialności. Szczególnie niskie wskaźniki zaobserwowano w przypadku szczepień pierwotnych oraz uzupełniających przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w młodszych rocznikach (43–58%), a także szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce (91,89%), które pozostają poniżej zalecanego poziomu 95%.
- Uchylenie się od szczepień i przeciwwskazania medyczne: W 2025 r. odnotowano 108 przypadków dzieci niezaszczepionych z powodów innych niż medyczne, co wskazuje na utrzymującą się nieufność wobec szczepień ochronnych. Dodatkowo 37 dzieci zostało całkowicie zwolnionych ze szczepień z powodu przeciwwskazań zdrowotnych, w tym poważnych chorób przewlekłych i schorzeń neurologicznych lub genetycznych. Te dane podkreślają znaczenie utrzymania wysokiej wyszczepialności w populacji ogólnej, aby chronić również osoby z przeciwwskazaniami do szczepień.
- Szczepienia zalecane (nieobowiązkowe): W 2025 r. liczba osób korzystających ze szczepień zalecanych wzrosła do 2 775, co stanowi blisko 17% wzrost w stosunku do 2024 r. Największy przyrost dotyczył szczepień przeciwko grypie, kleszczowemu zapaleniu mózgu oraz wirusowemu zapaleniu wątroby

typu A. Wzrost zainteresowania szczepieniami nieobowiązkowymi świadczy o rosnącej świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu.

- Działania edukacyjne i nadzorcze: Systematyczne szkolenia personelu medycznego, współpraca ze szkołami, dystrybucja materiałów edukacyjnych, konsultacje telefoniczne oraz działania informacyjno-motywuujące skierowane do rodziców dzieci nieszczepionych przyczyniają się do zwiększenia świadomości społecznej i mogą wspierać poprawę wskaźników wyszczepialności w kolejnych latach.

Podsumowanie

Pomimo niewielkiego wzrostu realizacji szczepień obowiązkowych i rosnącego zainteresowania szczepieniami zalecanymi, poziom wyszczepialności w niektórych grupach wiekowych nadal pozostaje niewystarczający. Konieczne jest kontynuowanie i intensyfikacja działań edukacyjnych, informacyjnych oraz nadzorczych, aby zwiększyć zaufanie społeczne do szczepień i zapewnić skuteczną ochronę populacyjną przed chorobami zakaźnymi.

3. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz indywidualnych praktyk lekarskich w powiecie nowomiejskim

Pod nadzorem pionu epidemiologii Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu nowomiejskiego w 2025 r. znajdowało się 65 podmiotów w tym: 1 szpital, 1 oddział szpitalny, 9 przychodni POZ, 9 poradni specjalistycznych, 27 indywidualnych praktyk lekarskich, w tym 14 zabiegowych (12 - indywidualnych praktyk lekarzy dentystów, 2-indywidualne praktyki lekarzy ginekologów), 18 innych podmiotów leczniczych świadczący usługi medyczne (3 punkty poboru materiału do badań laboratoryjnych, 2 podmioty świadczące usługi pielęgniarstwa w domu pacjenta, 11 gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, 1 podmiot świadczący usługi transportu medycznego pacjentów, których życie nie jest bezpośrednio zagrożone, 1 indywidualna praktyka w zakresie fizjoterapii).

Stan sanitarno-techniczny placówek medycznych należy określić jako dobry. Duża część placówek jest wyremontowana, spełnia stawiane wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U z 2022 r., poz. 402). Dzięki systematycznemu i stopniowemu wyposażaniu placówek służby zdrowia w sprzęt medyczny oraz przeprowadzaniu remontów i modernizacji ulegała poprawie jakość świadczonych usług.

W roku 2025 bieżące kontrole sanitarne w podmiotach i praktykach lekarskich wykonujących działalność leczniczą prowadzone były w oparciu o roczny harmonogram kontroli oraz dodatkowo w zależności od aktualnych problemów i potrzeb. W minionym roku przeprowadzono 58 kontroli sanitarnych (w tym 25 kontroli w punktach szczepień).

W wyniku działań kontrolnych w jednej placówce stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu higieniczno-sanitarnego (szpital) - wystawiono decyzję administracyjną, która dotyczyła zapewnienia w brudowniku oddziału ginekologii planowej płuczki-dezynfektora lub urządzenia do dekontaminacji oraz utylizacji wkładów jednorazowych wraz z zawartością (termin wykonania 31.12.2026 r.) oraz doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego powierzchni ścian w ciągu komunikacyjnym łącznika od strony oddziału ginekologii planowej, w magazynie odpadów medycznych oraz w obrębie oddziału chorób wewnętrznych, doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego kabinę prysznicową i brodzik w damskim pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym w oddziale chorób wewnętrznych (termin wykonania 31.03.2026 r.)

W mocy pozostaje decyzja administracyjna wydana na Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim w zakresie dostosowania pomieszczeń i niektórych komórek obiektu do wymagań rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia (Dz. U z 2022 r., poz. 402). Obowiązek wykonania zaleceń dotyczył następujących uchybień: tj. zapewnienia na oddziale dziecięcym pomieszczenia higieniczno-sanitarnego dla rodziców lub opiekunów dziecka, wyposażonego w natrysk, zapewnienia łóżek w oddziale dziecięcym w odcinku dzieci młodszych w zespołach wyposażonych w służę umywalkowo-fartuchową i punkt pielęgniarstwa, zapewnienia rezerwowego źródła zaopatrzenia szpitala w wodę, które zapewni co najmniej 12 godzinny zapas - nowy termin wykonania zaleceń upływa 30.06.2026 r.

W 2025 roku wydano decyzję zmieniającą dla podmiotu leczniczego POZ do decyzji, która nie została zrealizowana we wskazanym terminie w związku z tym podmiot wnioskował o jej zmianę. Nowy termin wykonania zaleceń dotyczył doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego okładziny podłogowej w gabinecie lekarskim, w gabinecie zabiegowym oraz poczekalni dla dzieci zdrowych zapewniając jej prawidłowe mycie i dezynfekcję w terminie do 30.06.2026 r.

W jednym z podmiotów prowadzących działalność leczniczą (gabinet pielęgniarki szkolnej) potwierdzono pełne wykonanie obowiązków określonych w wydanej decyzji administracyjnej. Decyzja zobowiązywała do zmiany wyposażenia gabinetu na meble o powierzchni zmywalnej. Ponadto nałożono obowiązek zapewnienia w gabinecie umywalki z dostępem do ciepłej i zimnej wody, wyposażonej w armaturę umożliwiającą uruchamianie bez użycia rąk, a także dozownika z płynem do dezynfekcji, dozownika z mydłem w płynie oraz pojemnika na ręczniki papierowe.

Na podstawie prowadzonego nadzoru należy stwierdzić, iż kierownicy podmiotów leczniczych przejawiają dbałość w zakresie zapewnienia jak najlepszego stanu higienicznego. Wszystkie podmioty lecznicze posiadały wystarczającą ilość środków do mycia i dezynfekcji rąk, narzędzi, sprzętu medycznego, powierzchni oraz dostęp do indywidualnych środków ochrony osobistej (rękawiczki, fartuchy, maseczki itp.). Większość kontroli nie wykazała nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w tym: mycia i dezynfekcji rąk, gospodarowania odpadami medycznymi, postępowania z brudną i czystą bielizną, oraz odzieżą ochronną i roboczą, postępowania z odpadami medycznymi, postępowania poekspozycyjnego, postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku. Bieżące naprawy odbywają się sukcesywnie i zazwyczaj

HIGIENA KOMUNALNA

1. Działalność kontrolno – represyjna

W ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej w 2025 r. znajdowało się 296 obiektów użyteczności publicznej. W trakcie roku przeprowadzono łącznie 114 (w 2024 r. - 132) kontroli w tym 50 kontroli jakości wody. Pobrano do badań laboratoryjnych 85 próbek w tym 81 próbek wody do spożycia i 4 próbki ciepłej wody użytkowej.

W związku ze sprawowanym nadzorem wydano łącznie 44 (w 2024 r. -75) decyzje administracyjne w tym:

- 18 decyzji na obiekty użyteczności publicznej, urządzenia, jakość wody do spożycia oraz na niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny i techniczny : (7 decyzji nakazowych, 7 decyzji wygaszających, 4 decyzje zmieniające),
- 3 decyzje ocena higieniczna materiałów użytych w procesach uzdatniania wody,
- 21 decyzji zezwalających na ekshumacje zwłok,
- 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok za granicę.

Wydano 11 decyzji płatniczych w tym 4 w związku z kwestionowaną wodą, 6 decyzji za niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny obiektów użyteczności publicznej, 1 decyzję za kwestionowaną ciepłą wodę użytkową.

Wydano 6 postanowień na przewóz zwłok z zagranicy.

Nałożono 4 mandaty karne na kwotę 1200 zł.

2. Bezpieczeństwo zdrowotne wody

W 2025 r. nadzór nad bezpieczeństwem ciągłości dostaw wody do picia o odpowiedniej jakości zdrowotnej prowadzony był zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Pod nadzorem znajduje się 17 wodociągów w tym:

15 wodociągów publicznych:

14 wodociągów o produkcji wody 101 – 1000 m³/dobę

- WP Biskupiec, WP Łąkorek, WP Szwarcenowo - gm. Biskupiec,
- WP Grodziczno , WP Mroczno - gm. Grodziczno,
- WP Kurzętnik, WP Tereszewo, WP Marzęcice, WP Brzozie Lubawskie - gm. Kurzętnik,
- WP Mszanowo ,WP Nawra, WP Skarlin, WP Tylice ,WP Gwiździny - gm. Nowe Miasto Lubawskie

1 wodociąg o produkcji wody 1001-10000 m³/dobę

- Wodociąg Publiczny Nowe Miasto Lubawskie.

2 wodociągi z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej.

- Ośrodek Wypoczynkowy Cedrob nad jeziorem Wielkie Partęczyny w Tereszewie,
- Ośrodek Wypoczynkowy Stowarzyszenie Ośrodek Wypoczynkowy Partęczyny Usytuowany nad jeziorem Wielkie Partęczyny w Tereszewie.

Z danych otrzymanych od administratorów Zakładów Komunalnych na dzień 31.12.2025 r. Liczba mieszkańców powiatu zaopatrywanych w wodę z w/w wodociągów wynosiła – 41658 osób.

Teren powiatu nowomiejskiego jest prawie w100% zwodociągowany. Na koniec 2025 r. długość sieci wodociągowej wyniosła ok. 1036 km. (w roku 2025 wybudowano 8 km nowej sieci wodociągowej).

Jakość wody do spożycia w nadzorowanych wodociągach

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody pobrano do badania laboratoryjnego 81 próbek wody do spożycia z których zakwestionowano 4 próbki. W ramach kontroli wewnętrznej zakłady gospodarki komunalnej pobrały 82 próbki, w tym 2 kwestionowane.

Przekroczenia wskaźnikowych parametrów mikrobiologicznych stwierdzono w 3 wodociągach :

- Wodociąg Publiczny w Gwiździnach

- W próbkach wody pobranych w dniu 27.01.2025 r. w hydroforni Gwiździny stwierdzono ponadnormatywną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22° C w wodzie pobranej w hydroforni w ilości 193 jtk/1ml (norma <100 jtk/1ml). **Wydano komunikat dla odbiorców wody o warunkowej przydatności wody do spożycia zalecający mieszkańcom spożywanie wody po przegotowaniu.** Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze, tj. przegląd urządzeń hydroforni oraz intensywne płukanie sieci wodociągowej. Komunikat o warunkowej przydatności obowiązywał od 30.01.2025 r. do 07.02.2025 r. (9 dni).

- Wodociąg Publiczny Kurzętnik

- W próbce wody pobranej w dniu 12.08.2025 r. w ramach kontroli wewnętrznej wody wykorzystywanej w zakładzie produkcji lub obrotu żywnością, tj. w kuchni Żłobka Pisklandia w Kurzętniku stwierdzono przekroczenie parametru bakterii grupy coli w ilości 2 jtk/100ml (norma 0 jtk/100ml, do 10 jtk/100 ml woda warunkowo przydatna do spożycia po przegotowaniu). **Wydano komunikat dla odbiorców wody o warunkowej przydatności wody do spożycia zalecający mieszkańcom spożywanie wody po przegotowaniu.** Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze w postaci płukania instalacji wodociągowej wewnętrznej obiektu oraz sieci wodociągowej. Komunikat o warunkowej przydatności obowiązywał od 18.08.2025 r. do 22.08.2025 r. (5 dni).

- Wodociąg Publiczny Mszanowo

- W próbce wody pobranej w dniu 16.09.2025 r. w ramach nadzoru w Zespole Szkół Bratian stwierdzono zanieczyszczenie mikrobiologiczne w postaci bakterii grupy coli w ilości 3 jtk/ 100 ml (norma 0 jtk/100ml, do 10 jtk/100 ml woda warunkowo przydatna do spożycia po przegotowaniu). **Wydano komunikat dla odbiorców wody o warunkowej przydatności wody do spożycia zalecający mieszkańcom spożywanie wody po przegotowaniu.** Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze w postaci intensywnego płukania ujęcia i sieci wodociągowej. Komunikat o warunkowej przydatności obowiązywał od 18.09.2025 r. do 25.09.2025 r. (8 dni).

Przekroczenia wskaźnikowych parametrów fizykochemicznych stwierdzono w 2 wodociągach :

- Wodociąg Publiczny Grodziczno

- W próbce wody pobranej 05.05.2025 r. w Szkole Podstawowej w Nowym Grodzicznie stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznych żelaza, tj. odpowiednio 231 µg/l (norma: ≤ 200 µg/l) oraz mętności tj. 1,1 NTU (norma: ≤ 1 NTU). Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze, tj. przegląd urządzeń SUW oraz intensywne płukanie sieci wodociągowej. Przekroczenie trwało 6 dni.
- W próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej 28.11.2025 r. w Hydroforni Grodziczno stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznych jonu amonowego tj. odpowiednio 0,85 µg/l (norma: ≤ 0,50 µg/l). Przekroczenie jonu utrzymuje się do dnia opracowania niniejszego sprawozdania, tj. w roku 2025 trwało (29 dni). Podwyższone stężenie jonu amonowego wynika z obecności jonu amonowego w wodzie surowej w ujęciu w Grodzicznie. Nowo wykonane filtry ciśnieniowe (ożelazianie i odmanganianie) potrzebują czasu na wpracowanie się złożów filtracyjnych, często taki proces może trwać do pół roku. Stwierdzona niezgodność nie stwarza zagrożenia dla zdrowia.

- Wodociąg Publiczny Tylice

- W próbce wody pobranej 16.09.2025 r. w Szkole Podstawowej w Tylicach, stwierdzano przekroczenie wartości parametrycznej manganu, tj. 66 µg/l (norma: ≤ 50 µg/l). Administrator wodociągu przeprowadził działania naprawcze, tj. przegląd urządzeń SUW oraz intensywne płukanie sieci wodociągowej. Przekroczenie trwało 29 dni.

W roku 2025 do PSSE zgłoszono **5 próśb o interwencje**, które dotyczyły niewłaściwej jakości wody w zakresie zapachu, smaku oraz podejrzenia niewłaściwego stanu mikrobiologicznego wody. Administratorzy wykonali płukanie wskazanych odcinków sieci wodociągowych. Badania próbek wody wykazały odpowiednią jakość wody.

Podsumowanie

We wszystkich w/w przypadkach przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wydawano komunikatów o braku przydatności wody do spożycia z wodociągów publicznych.

W roku 2025 nie było konieczności dowożenia wody do mieszkańców powiatu nowomiejskiego.

W 2025 roku tak jak w latach ubiegłych skontrolowano 15 wodociągów publicznych oraz 2 wodociągi lokalne – wszystkie kontrole wykazały prawidłowy stan sanitarno-techniczny.

Na bezpieczną dla zdrowia jakość wody dostarczaną mieszkańcom powiatu nowomiejskiego miała również wpływ dobra współpraca producentów wody z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nowym Mieście Lubawskim, która umożliwia dokonywanie bieżących ocen jakości produkowanej wody w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów. Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem prawidłowo prowadzona była kontrola wewnętrzna w celu zapewnienia należytej jakości produkcji, dystrybucji i kontroli jakości dostarczanej wody.

Badanie wody użytkowej w kierunku obecności bakterii Legionella

Dokonano kontroli jakości ciepłej wody użytkowej w obiektach prowadzących całodobową działalność leczniczą tj. w Szpitalu Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, Domu Pomocy Społecznej w Nowym Grodziecznie oraz Prywatnym Oddziale Chirurgicznym z Poradniami Specjalistycznymi „MEDICUS” w Mszanowie. Kwestionowano 1 z 2 pobranych próbek w Szpitalu Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim. W oddziale wewnętrznym odnotowano obecność bakterii z rodzaju *Legionella* w ilości świadczącej o bardzo wysokim skażeniu wody bakteriami *Legionella*. Wydano decyzję nakazującą wyłączenie z eksploatacji prysznice oraz inne urządzenia wytwarzające aerozol wodno-powietrzny w instalacji ciepłej wody w oddziale wewnętrznym (próbka pobrana w oddziale chirurgicznym spełniała wymogi). Działania przeprowadzone doprowadziły do redukcji liczby bakterii z rodzaju *Legionella* w ciepłej wodzie użytkowej do wartości świadczących o znikomym skolonizowaniu instalacji bakteriami z rodzaju *Legionella*, co zostało potwierdzone badaniami laboratoryjnymi.

W ramach nadzoru nad jakością wody oceniono wyniki badań z kontroli wewnętrznych w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* w obiektach świadczących usługi noclegowe tj. Hotelu Tiffany w Nowym Mieście Lubawskim, Ośrodku Sportu i Rekreacji w Nowym Mieście Lubawskim. W ww. obiektach nie stwierdzono obecności bakterii z rodzaju *Legionella* w wodzie ciepłej użytkowej. Uznano, że stan instalacji wodnej jest właściwy i nie wymaga podjęcia dodatkowych działań.

Kąpieliska/Miejsca Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpiei

W 2025 roku utworzono Miejsce Okazjonalnie Wykorzystywane do Kąpiei na terenie Bazy Obozowej w miejscowości Gaj. W trakcie trwania sezonu kąpielowego przeprowadzono kontrolę sanitarną, która nie wykazała uchybień. Na podstawie wyników badań wody, wydano pozytywną ocenę bieżącej jakości wody do kąpiei.

Tab. 1. Przekroczenia dopuszczalnych wartości mikrobiologicznych i fizykochemicznych jakości wody w 2025 r.

Nazwa Wodociągu	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych jakości wody	Przekroczenia wartości dopuszczalnych parametrów fizykochemicznych jakości wody	Data poboru kwestionowanej próbki wody	Data sprawozdania z badań wody	Data uzyskania prawidłowej jakości wody	Czas trwania przekroczenia	Uwagi
Wp Gwiździny	Ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C - >193jtk/1ml (SUW)		27.01.2025 r.	30.01.2025 r.	7.02.2025 r.	9 dni	Woda warunkowo przydatna do spożycia. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
Wp Kurzętnik	bakterie grupy coli - 2jtk/100ml		12.08.2025 r.	18.08.2025 r.	22.08.2025 r.	5 dni	Woda warunkowo przydatna do spożycia. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
Wp Mszanowo	bakterie grupy coli - 3jtk/100ml		16.09.2025 r.	18.09.2025 r.	25.09.2025 r.	8 dni	Woda warunkowo przydatna do spożycia. Komunikat - woda przydatna do spożycia po przegotowaniu.
WP Grodziczno		żelazo - 231µg/l norma: ≤ 200 µg/l	05.05.2025 r.	08.05.2025 r.	13.05.2025 r.	6 dni	Woda przydatna do spożycia.
		mętność – 1,1 NTU norma : ≤ 1 NTU	05.05.2025 r.	08.05.2025 r.	13.05.2025 r.	6 dni	Woda przydatna do spożycia.
		jon amonowy - 0,85 µg/l norma: ≤ 0,50 µg/l	28.11.2025 r.	03.12.2025 r.	W trakcie	29 dni do końca 2025 r.	Woda przydatna do spożycia.
WP Tylice		mangan - 66 µg/l norma: ≤ 50 µg/l	16.09.2025 r.	19.09.2025 r.	17.10.2025 r.	29 dni	Woda przydatna do spożycia.

Tab. 2. Charakterystyka wodociągów na terenie powiatu (stan na 31.12.2025 r.).

Wodociąg publiczny	Ujęcia wody - głębokość studni	Materiał z którego jest wykonana sieć wodociągowa	Miejscowości zaopatrywane przez wodociąg publiczny	Produkcja wody w 2025 r w m³/dobę	Przydatność wody do spożycia przez ludzi stan na 31.12.2025 r.
Nowe Miasto Lubawskie	3 studnie (nr 2 – 90 m, nr 3 - 60 m, nr 4 – 91,3m)	PCV, Żeliwo Azbesto-Cement	Nowe Miasto Lubawskie	1315,0	przydatna
Kurzętnik	3 studnie (nr 1 - 45 m, nr 2 - 133 m, nr 3 - 128 m	PCV	Kurzętnik, 50% Lipowiec	418,0	przydatna
Marzęcice	3 studnie (nr 1- 34 m, nr 2 – 33m, nr 3 - 114,5 m)	PCV	Marzęcice, Kamionka, Mikołajki, Wawrowice	311,0	przydatna
Brzozie Lubawskie	2 studnie (nr 1 - 112,5 m, nr 2 – 121 m)	PCV	Brzozie Lubawskie, Bratuszewo, Sugajenko, Krzemieniewo, Nielbark	281,0	przydatna
Tereszewo	1 studnia (nr 1- 97 m)	PCV	Tereszewo, Szafarnia, Tomaszewo, Otręba, Małe Bałówki, Wielkie Bałówki, Kąciki, 50% Lipowiec	292,0	przydatna
Grodziczno	2 studnie (nr 1- 163 m, nr 3 - 166 m)	PCV	Grodziczno, Nowe Grodziczno, Rynek, Trzcina, Ostaszewo, Białobłoty, Zwiniarz, Świniarz, Montowo, Katlewo, Zajęczkowo, Linowiec, Kuligi, Lorki, Jakubkowo	697,0	przydatna
Mroczo	2 studnie (nr 1- 120 m, nr 2 - 50,3 m)	PCV	Mroczo, Mroczenko, Boleszyn, Kowaliki, Słup	408,0	przydatna

Biskupiec	2 studnie (nr 1-39 m, Nr 2 -35 m)	PCV	Biskupiec, Fitowo, Piotrowice, Piotrowice Małe, Słupnica, Podlasek, Mały Podlasek Wielka Tymawa, Osówko, Bielice	683,0	przydatna
Szwarcenowo	2 studnie (nr 2 -47 m, nr 3 - 48m)	PCV	Szwarcenowo, Krotoszyny, Wonna, Wielka Wólka, Czachówki	310,0	przydatna
Łąkorek	2 studnie (nr 3 -39,5 m, nr 4 -39 m)	PCV	Łakorz, Łąkorek, Lipinki, Sumin, Mierzyn, Gaj, Rywałdzik, Wardędowo, Sędzice, Babalice, Ostrowite, Osetno	718,0	przydatna
Tylice	1 studnia (nr 1 -142 m)	PCV, Azbesto-Cement	Tylice, Pacółtowo 80%	209,3	przydatna
Gwiździny	3 studnie (nr 1-53,5 m, nr 2 - 52m, nr 3- 51 m)	PCV	Gwiździny, Pacółtowo 20%	117,7	przydatna
Nawra	1 studnia (nr 1-106 m)	PCV	Nawra, Bratian 10%	113,5	przydatna
Skarlin	1 studnia (nr 1-53 m) 2 studnia (nr 2 –55m)	PCV, Azbesto-Cement	Skarlin, Lekarty, Jamielnik, Bagno, Radomno, Gryżliny, Nowy Dwór Bratiański	443,0	przydatna
Mszanowo	2 studnie (nr 1-25,5 m, nr 2-26,5 m)	PCV	Mszanowo, Bratian 90%, Kaczek, Łąki Bratiański, Pustki, Chroście,	367,4	przydatna
Partęczyny „Stowarzyszenie Ośrodek Wypoczynkowy Partęczyny”	1 studnia gł. 10 m	-	Ośrodek wypoczynkowy w sezonie letnim	8,9	przydatna
Partęczyny „Cedrob”	1 studnia gł. 25 m	-	Ośrodek wypoczynkowy w sezonie letnim	0,3	przydatna

3. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Częstotliwości kontroli obiektów w 2025 r. realizowana była w oparciu o przynależność obiektu do przypisanej kategorii ryzyka oraz kierowano się aktualną sytuacją epidemiologiczną.

LP	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów objętych nadzorem	Liczba skontrolowanych obiektów	Ze złym stanem higienicznym, sanitarnym lub technicznym	Wydane decyzje, mandaty karne
		2024/2025	2024/2025	2024/2025	2024/2025
1.	Hotele	1/2	0/2	0/0	0/0
2	Inne obiekty , w których są świadczone usługi hotelarskie (obiekty hotelarskie, ośrodki wypoczynkowe, pokoje gościnne, agroturystyka)	53/47	7/9	2/3	2 decyzje administracyjne 1 mandat karne/ 1 decyzja administracyjna 3 mandaty karne
3.	Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej, oraz inne zakłady w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług	84/89	26/16	5/3	5 decyzji administracyjnych 3 mandaty karne/ 2 decyzje administracyjne 1 mandat karne
4.	Tereny rekreacyjne (place zabaw, park, tereny zielone., fontanna)	83/86	3/1	0/0	0/0
5.	Cmentarze, zakłady pogrzebowe	26/26	6/4	0/0	0/0
6.	Inne obiekty (obiekty użyteczności publicznej typu sportowe, kulturalno-widowiskowe, parkingi, targowisko, stacje paliw, podmioty lecznicze, SUW, prosekatorium, ustęp publiczny, dworce PKS, PKP itp.)	45/42	24/20	0/0	0/0
7.	Dom Pomocy Społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społeczne	4/4	2/2	0/0	0/0
RAZEM		296/296	68/54	7/6	7 decyzji, 4 mandaty karne/ 3 decyzje 4 mandaty karne

Obiekty w których są świadczone usługi hotelarskie, ośrodki wypoczynkowe, pokoje, agroturystyka

Według ewidencji obiektów nadzorowanych na dzień 31 grudnia 2025 r. na terenie powiatu funkcjonowały 2 hotele, 7 innych obiektów całorocznych, 2 obiekty noclegowe sezonowe, 5 ośrodków wypoczynkowych sezonowych, 1 pole namiotowe, oraz 32 obiekty agroturystyczne łącznie 49 obiektów.

Skontrolowano 9 obiektów w 3 stwierdzono stwierdzono nieprawidłowości, wydano 1 decyzję administracyjną i nałożono 3 mandaty karne na kwotę 900 zł za niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny.

Zakres kontroli sanitarnych obejmował m.in.: stan sanitarno-higieniczny pokoi, sal wielofunkcyjnych, magazynów, pomieszczeń gospodarczych, zaopatrzenie w wodę, gromadzenie, transport i usuwanie odpadów stałych i płynnych, utrzymanie czystości i porządku, zaopatrzenie w środki czystości, pranie bielizny, dezynfekcję oraz otoczenie obiektu.

Ponadto przeprowadzono 2 kontrole obiektów hotelarskich na wniosek strony w celu wydania opinii dla Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie. Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że obiekty i wyposażenie w zakresie świadczonych usług hotelarskich spełnia wymagania sanitarne (wydano dwie opinie).

Podczas przeprowadzonych kontroli informowano właścicieli obiektów noclegowych o konieczności właściwej eksploatacji instalacji ciepłej wody i klimatyzacji w aspekcie zagrożenia bakteriami *Legionella* oraz systematycznej kontroli i rejestrowaniu temperatury ciepłej wody z instalacji wewnętrznej.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i inne

Na dzień 31 grudnia 2025 r. w ewidencji znajdowało się 89 obiektów branży beauty, tj. 27 zakładów fryzjerskich, 49 gabinetów kosmetycznych, 5 gabinetów odnowy biologicznej, 4 solaria, 4 mobilne usługi z branży beauty.

W roku sprawozdawczym skontrolowano 16 gabinetów beauty. Podczas kontroli w 3 stwierdzono nieprawidłowości w zakresie opracowania i przestrzegania procedur utrzymania czystości i dekontaminacji w obiekcie. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano 2 decyzje administracyjne. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł za brak zachowanego należytego stanu sanitarno-higienicznego przy przechowywaniu sprzętu i urządzeń przeznaczonych do wykonywania usług.

W trakcie kontroli ww. obiektów szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, w tym: właściwą higienę rąk, właściwe przeprowadzane procesów dekontaminacji narzędzi wielokrotnego użytku, dekontaminację pomieszczeń, postępowanie z bielizną, z narzędziami, z odpadami o właściwościach zakaźnych i odpadami komunalnymi.

Zakłady pogrzebowe, postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, cmentarze

Pod nadzorem znajdują się 2 zakłady pogrzebowe zlokalizowane na terenie Nowego Miasta Lubawskiego. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień.

Przeprowadzono 1 kontrolę warunków sanitarnych w czasie wykonywania ekshumacji - nieprawidłowości nie stwierdzono.

Na terenie powiatu znajdują się 24 cmentarze (2 na terenie Nowego Miasta Lubawskiego, 22 cmentarzy na terenie wiejskim), 20 cmentarzy jest wyznaniowych, 4 to cmentarze komunalne.

W 2025 r. przeprowadzono 2 kontrole cmentarzy na terenach wiejskich, skontrolowano 1 kaplicę znajdującą się przy kościele w miejscowości, w której znajduje się cmentarz.

Stan obiektów nie budził większych zastrzeżeń. Można zaobserwować coraz większą dbałość administratorów (parafie) o podległe im nekropolie. Cmentarze są ogrodzone, zapewnione są pojemniki na odpady, wycinane są zbędne zadrzewienia, utwardzane są alejki.

Inne obiekty (obiekty użyteczności publicznej typu sportowe, kulturalno-widowiskowe, parkingi, stacje paliw, podmioty lecznicze, prosektoria itp.)

W ewidencji znajduje się 42 obiekty tej kategorii, są to parkingi, stacje paliw, prosektorium, targowiska, gminne centra kultury, podmioty lecznicze, SUW, stadiony, boiska sportowe „Orlik”, dworce, z czego w 2025 r. w 20 obiektach przeprowadzono kontrolę.

Dużą grupę stanowią podmioty lecznicze - 11 placówek. Kontrola podmiotów leczniczych obejmowała również zagadnienia z higieny komunalnej tj. postępowanie z odpadami (komunalne, medyczne), gospodarka ściekowa, zaopatrywania obiektu w wodę, postępowania z bielizną. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości w zakresie Higieny Komunalnej.

Inne jednostki organizacyjne pomocy społeczne

W ewidencji znajdują się 4 obiekty w tej kategorii tj. Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Pacółtownie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowym Mieście Lubawski oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowym Mieście Lubawskim.

W 2025 r. przeprowadzono kontrolę 2 z ww. obiektów - nieprawidłowości nie stwierdzono. Zakres kontroli obejmował oceny stanu sanitarnego ww. obiektów, postępowania z odpadami, zaopatrzenia w środki czystości i dezynfekcyjne.

Zarządcy obiektów na bieżąco dbają o stan sanitarny swoich placówek.

4. Imprezy masowe

W roku 2025 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim wpłynęło 6 wniosków o wydanie opinii dot. wymaganej wielkości sił i środków potrzebnych do zabezpieczenia imprezy masowej, zastrzeżeń do stanu technicznego obiektu oraz o przewidywanych zagrożeniach związanych z organizacją imprezy masowej.

Dokonana przez organ weryfikacja złożonych wniosków pozwoliła wydać pozytywne opinie w zakresie dopuszczalności realizacji wszystkich zgłoszonych imprez w zgodzie z wymaganiami sanitarno-higienicznymi.

Nie odnotowano skarg/wniosków dla przeprowadzonych imprez masowych.

5. Interwencje

Wpłynęło 12 próśb o podjęcie interwencji. Po rozpatrzeniu, 7 sprawy załatwiono we własnym zakresie, 5 sprawy przekazano do załatwienia zgodnie z właściwością rzeczową.

Sprawy załatwione przez powiatową stację :

- niewłaściwa jakość wody – 5 spraw,
- uciążliwości związane z wylewaniem nieczystości – 1 sprawa,
- uciążliwości związanej z niewłaściwym stanem sanitarno-higienicznym panującym w mieszkaniu w budynku wielorodzinnym – 1 sprawa.

Wszystkie prośby o interwencję były zasadne. Podjęto stosowne działania w zakresie posiadanych kompetencji. Uzyskano poprawę.

Sprawy przekazane do załatwienia według właściwości:

- uciążliwości związane z składowaniem odpadów na posesji,
- uciążliwości związane ze spalaniem odpadów poprodukcyjnych,
- hałas środowiskowy,
- nielegalne usuwanie nieczystości płynnych na polu.

Wnioski

W roku sprawozdawczym w wyniku wydanych decyzji i zaleceń uzyskano poprawę stanu sanitarno – higienicznego w 8 obiektach użyteczności publicznej tj. 1 studiu tatuażu, 1 gabinecie kosmetycznym, 4 obiektach noclegowych, 2 salonach fryzjerskich oraz uzyskano poprawę jakości wody do spożycia w 5 wodociągach publicznych.

Stan sanitarno–techniczny obiektów ulega sukcesywnej poprawie, a nowo powstałe obiekty w pełni odpowiadają obowiązującym przepisom sanitarnym.

W 2025 roku tak jak w latach ubiegłych położono nacisk na egzekwowanie poprawności wykonywaniu usług kosmetycznych, a w szczególności na postępowanie z narzędziami jednorazowego oraz wielorazowego użytku, przeprowadzanie właściwej dezynfekcji i sterylizacji tych narzędzi z uwagi na ryzyko przeniesienia zakażeń i chorób zakaźnych w coraz bardziej rozwijającej się branży beauty.

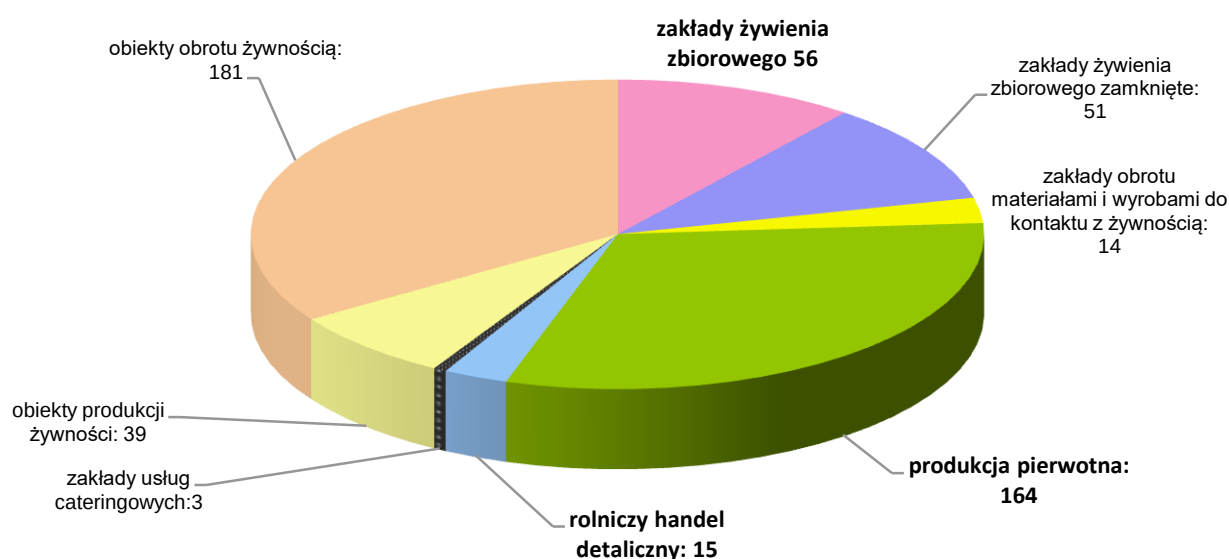
Pozytywnie należy ocenić przestrzeganie w obiektach użyteczności publicznej przepisów w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, co również jest przedmiotem kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Bezpieczeństwo żywności to podstawowy priorytet i oczekiwania konsumentów w stosunku do nabywanej i spożywanej żywności. Bezpieczna dla zdrowia i życia żywność musi odpowiadać warunkom zdrowotnym (w jakich jest ona przetwarzana, produkowana, magazynowana i sprzedawana) określonym w obowiązujących przepisach prawnych. Za jakość zdrowotną żywności odpowiada przedsiębiorca, który ją produkuje, magazynuje i wprowadza do obrotu.

Ogólna charakterystyka obiektów

Sekcja Bezpieczeństwa żywności i żywienia zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2025 r. nadzorowała **523** obiekty żywnościowo-żywieniowe wraz z obiektami obrotu przedmiotami użytku (2023 r. -566, 2024 r. -530). Spadek liczby zarejestrowanych obiektów w ostatnim roku wynika m.in. z likwidacji producentów zbóż, warzyw i owoców oraz małych sklepików wiejskich.

Rys. 1. Grupy obiektów żywnościowo-żywieniowych zgodnie z ewidencją na dzień 31.12.2025 r. wg ich liczebności.

Podział na poszczególne grupy obiektów:

- Obiekty produkcji żywności (39), w tym: piekarnie (2), ciastkarnie (3), wytwórnie makaronów (1), zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego (2), automaty do lodów (5), wytwórnie lodów (1), wytwórnie naturalnych wód mineralnych (1), wytwórnie napojów bezalkoholowych (1), wytwórnie napojów alkoholowych, w tym wytwórnie win (2), kwaszarnie (2), zakłady produkcji surówek (2), producenci żywności w warunkach domowych (11), browary i słodownie (1), inne wytwórnie żywności (5);
- Obiekty obrotu żywnością, w tym sklepy spożywcze, supermarkety, hurtownie, kioski spożywcze (181);
- Zakłady żywienia zbiorowego otwarte, t. j. restauracje, małe gastronomie (56);
- Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte, w tym stołówki szkolne, przedszkolne, w żłobkach, w domach wczasowych, na koloniach, półkoloniach, obozach (51);
- Zakłady usług cateringowych (3),

- Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni m. in. zbóż, rzepaku, ziemniaków, truskawek, malin, jabłek (164);
- Rolniczy handel detaliczny, w tym: producenci pieczywa, soków owocowych, suszu herbaty oraz syropu buraczanego (15);
- Zakłady obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (14).

Działalność kontrolna

W 271 obiektach objętych nadzorem w 2025 r. przeprowadzono 334 kontrole sanitarnych w tym:

- 207 kontrole kompleksowych (obejmujących pełen zakres działalności poprzez sprawdzenie stanu techniczno-sanitarnego zakładu, higieny produkcji, dystrybucji i sprzedaży oraz systemu zarządzania bezpieczeństwem żywności);
- 84 kontrole tematyczne oraz problemowe dotyczące m. in.:
 - nadzoru nad sposobem i poprawnością zagospodarowania towaru niesprzedanego tj. pieczywa i wyrobów ciastkarskich,
 - stosowania substancji dodatkowych, z uwzględnieniem weryfikacji dokumentów pozwalających na identyfikację użytych dodatków do produkcji wyrobów gotowych,
 - systemów identyfikacji bezpośrednich dostawców i odbiorców z uwzględnieniem list dystrybucyjnych,
 - weryfikacji dowodów działań przeprowadzonych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej – badania właścicielskie w zakresie zanieczyszczeń chemicznych i fizycznych,
 - współdziałania z organami Inspekcji Weterynaryjnej w celu uszczelnienia nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi produkcji i obrotu żywnością pochodzenia zwierzęcego (źródło pochodzenia, legalność surowca, terminy przydatności do spożycia, warunki przechowywania itp.),
 - nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością ze szczególnym uwzględnieniem egzekwowania na poziomie obrotu Dobrych Praktyk oraz deklaracji zgodności na wyroby ceramiczne,
 - nadzoru nad warunkami żywienia w miejscach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży,
 - oceny stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty – na zgodność z przepisami w tym zakresie,
 - warunków higieniczno-sanitarnych produkcji żywności przez podmioty prowadzące produkcję pierwotną i rolniczy handel detaliczny,
 - nadzoru nad realizacją obowiązku wdrażania GHP/GMP oraz HACCP ze szczególnym uwzględnieniem weryfikacji prawidłowości funkcjonowania stosowanych przez kontrolowane podmioty procedur opartych na tym Systemie,
 - kontroli związanych z odbiorem nowych obiektów;
- 23 kontrole sprawdzające wykonanie zaleceń pokontrolnych;
- 20 kontrole interwencyjnych, które dotyczyły m.in. niebezpiecznych produktów spożywczych oraz wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, a także działań na wniosek konsumentów.

W 2025 r. uchybienia higieniczno-sanitarne stwierdzono w 18 obiektach (w 2024-17, 2023-25). Najczęściej występujące nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego:

a) obrotu żywnością: zły stan techniczny pomieszczeń i urządzeń, sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,

brudne pomieszczenia oraz urządzenia chłodnicze, brak środka do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak udokumentowanego postępowania w zakresie kontroli wewnętrznej dotyczącego min. wpisów w rejestrach;

b) żywienia zbiorowego otwartego: zły stan techniczny pomieszczeń i urządzeń, brudne pomieszczenia oraz urządzenia, brak zapisanych dat mrożenia, brak środka do dezynfekcji powierzchni kontaktujących się z żywnością, brak odzieży roboczej.

Podczas kontroli sanitarnych w 2025 r. nałożono **15** mandatów karnych na sumę **4850 zł** (w 2024 nałożono 8/ 2050 zł; 2023 r. nałożono 10/2700 zł), w tym:

a) zakłady obrotu żywnością

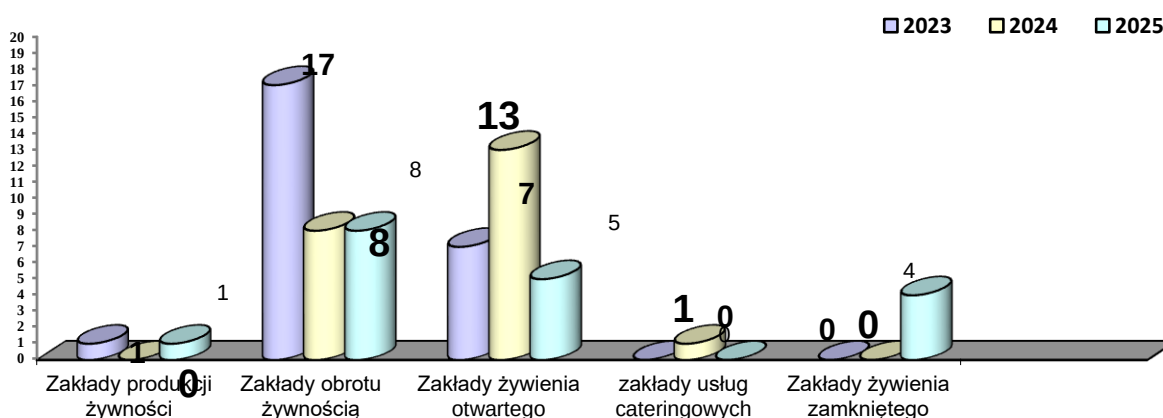
- 8 mandatów na sumę 2650 zł, za brak higieny sprzedaży, środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia, brak segregacji w urządzeniach chłodniczych;

b) zakłady żywienia zbiorowego otwartego

- 4 mandaty na sumę 1500 zł, za brak higieny produkcji to jest: brak utrzymania czystości na stanowisku pracy, brudne urządzenia chłodnicze, podłoga i szafy, brak odzieży roboczej.

c) zakłady żywienia zamkniętego;

- 3 mandaty na sumę 700 zł, za brak higieny produkcji to jest: brak utrzymania czystości na stanowisku pracy.

Rys. 2. Rozkład kontroli kwestionowanych w obiektach w latach 2023 - 2025 r.

W 2025 roku wydano łącznie **163** decyzje (merytoryczne i płatnicze), w tym:

- 22 decyzje administracyjne na podstawie protokołów o naruszeniu przepisów sanitarnych, w stosunku do podmiotów naruszających obowiązujące przepisy, w tym: decyzje administracyjne nakazujące w określonym terminie poprawę stanu sanitarno-technicznego oraz decyzje o umorzeniu postępowania po wykonaniu zaleceń,
- 47 decyzji zatwierdzających obiekty do prowadzenia działalności w określonym zakresie, decyzje wydane na wnioski stron o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 52 decyzje wykreślające zakład z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- 42 decyzje płatnicze, nałożone w przypadku kontroli z naruszeniem przepisów prawnych, na łączną kwotę 3408 zł.

Priorytety działań Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia w 2025 r.

a. Ocena jakości zdrowotnej i bezpieczeństwa żywności

W 2025 r. w ramach Urzędowej Kontroli Żywności i Monitoringu pobrano do badań laboratoryjnych **132 próbki** żywności. Pobrana żywność to m.in.: mięso i przetwory mięsne, drób i produkty drobiarskie, przetwory mleczne, ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, oleje i tłuszcze do smażenia, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, warzywa i owoce, wody mineralne, wyroby garmażeryjne, zioła i przyprawy, napoje alkoholowe, herbata, kakao, orzechy, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, żywność dla określonych grup oraz suplementy diety.

Produkty spożywcze w zależności od ich rodzaju pobrano w różnych kierunkach m.in. na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych, zawartość substancji dodatkowych, zanieczyszczenie azotanami, pestycydami i metalami ciężkimi, obecność mikotoksyn, jakość organoleptyczną jak również oceniono znakowanie. Pobrano do badań żywność lokalnych producentów m.in. ciastkarnie, automaty lodowe, wytwórnie wód mineralnych, młyny oraz producenci pierwotni.

W 2025 r. kwestionowano 1 próbkę środka spożywczego pobranego z zakładu obrotu żywnością. W próbce fasoli szparagowej pochodzącej z Polski stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu kaptanu (suma kaptanu i THPI wyrażona jako kaptan).

W 2024 r. nie kwestionowano żadnych próbek pobranych do badania laboratoryjnego, oceny organoleptycznej oraz oceny znakowania.

W 2023 r. kwestionowano 1 próbkę środka spożywczego pobranego z zakładu obrotu żywnością. W próbce cytryn pochodzących z Turcji stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu metylochlorpyryfosu w odniesieniu do poziomu dopuszczonego w obowiązujących przepisach.

b. Działania w ramach systemu RASFF

Ważnymi zadaniami realizowanymi przez cały 2025 rok były działania w ramach systemu RASFF. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) został utworzony przez Komisję Europejską w celu szybkiej wymiany informacji o ryzyku związanym z niebezpiecznymi produktami spożywczymi, które nie spełniają wymagań bezpieczeństwa lub które są nieprawidłowo oznakowane, stwarzając ryzyko dla konsumentów. Ostrzeżenia publiczne dotyczące żywności i wyrobów do kontaktu z żywnością wydaje Główny Inspektor Sanitarny oraz znajdują się na stronie: www.gov.pl/web/gis/ostrezenia.

W 2025 r. w ramach funkcjonowania systemu RASFF wpłynęło **36** powiadomień przekazanych przez Wojewódzki Punkt Kontaktowy oraz we współpracy z innymi jednostkami PIS, w tym:

- **13** powiadomień informacyjnych w celu podjęcia działań w zakresie wycofania produktu z obrotu;
- **19** powiadomień informacyjnych w celu zwrócenia uwagi, otrzymane do wiadomości oraz wykorzystania w bieżącej pracy;
- **4** powiadomienia alarmowe;
- **0** powiadomień o fałszowaniu;
- **0** powiadomień o niezgodności.

W związku z tymi powiadomieniami podjęto następujące działania:

- przeprowadzono 9 kontroli w 9 obiektach,
- uzyskano 29 informacji telefonicznych, celem weryfikacji czy produkty zostały wycofane z obrotu.

Podobnie jak w roku ubiegłym najbardziej sprawne wycofywanie zakwestionowanych produktów, które były przedmiotem zawiadomień RASFF odbywało się w marketach. Kierownicy sklepów otrzymywali zwykle z centrów dystrybucyjnych zawiadomienia nakazujące wycofanie i zabezpieczenie kwestionowanych partii produktów. W trakcie kontroli przedstawiali stosowne dokumenty o ich wycofywaniu.

Zawiadomienia konkretnych partii produktów m. in. dotyczyły produktów żywnościowych:

- wykrycia obecności *Salmonella* spp. w 25 g w 5 z 5 zbadanych próbek produktu pn. „DÖNER KING KEBAB, Kebab drobiowy udo + filet” produkt surowy drobiowy, głęboko mrożony z dodatkiem wody, masa netto: 20 kg, numer partii: 314K/315K/2531/2532/0-6/10/25, data zamrożenia: 06.10.2025, data minimalnej trwałości: najlepiej spożyć przed: 05.10.2026, producent: DÖNER KING Andrzej Burczyk, 83-210 Zblewo, ul. Kościelna 30;
- wykrycia obecności *Salmonella Enteritidis* w filecie z kurczaka, numer partii: 352/1/24, termin przydatności do spożycia: 24/12/2024, producent: CEDROB S. A., ul. Ujazdowska 2A, 06-400 Ciechanów;
- użycia kwasu octowego o stężeniu 80% oraz nadtlenu wodoru (roztworu o stężeniu 35%) w produkcji pn. Śledź marynowany i a'la matias 3kg/2kg, 5kg/4kg, 11kg/8kg, wyprodukowanym przez: Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo Usługowe „EDAM” Adam Nisgorski, Brzozie 28, 87-313 Brzozie, WNI 04027206;
- stwierdzenia obecności *Salmonella* spp. w 1 z 5 próbek suplementu diety pn. Błonnik, oznakowanego numerem partii: 240384 oraz datą minimalnej trwałości: najlepiej spożyć przed 31/03/2026, wyprodukowanego przez Oleofarm Sp. z o.o. Poland Mokronoska 8, 52-407 Wrocław;
- stwierdzenia bakterii z grupy coli w 3 z 5 próbek wody źródlanej Primavera niegazowanej, pochodzącej z Polski, wyprodukowana przez San Benedetto Polska Sp. z o.o. Aleksandria 1a, 95-035 Ozorków, data minimalnej trwałości: 17.01.2027 r. i numerem partii 1643 LP51985;
- stwierdzenia obecności *Salmonella* spp. w suplemencie diety pn. Herbatka ziołowa Morwa biała Suplement diety, numer partii: L0185/C30, data minimalnej trwałości: 05.2027. Zakład Herbapol - Lublin S.A. ul. Diamentowa 25, 20-471 Lublin;
- stwierdzenia obecności pleśni w orzechach laskowych, pochodzących z Gruzji, oznakowanych numerem partii: 0002492265 oraz datą minimalnej trwałości: 01.2026 r., wyprodukowanych przez Food Well Sp. z o.o. Brzeska 70, 21-505 Janów Podlaski;
- stwierdzenia przekroczenia NDP alkaloidów pirolizydynowych w suszonym oregano, masa netto 100 g, pochodzącym z Turcji, numer partii: 11.2026 22/07, data minimalnej trwałości: 30/11/2026, wyprodukowanych przez firmę Runo Sp. z o. o. w Hajnówce, ul. Białowieska 40;
- stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A na poziomie $40,03 \pm 12,01 \mu\text{g/kg}$ w produkcie pn. „Rodzynki Kresto”, numer partii: L242632V325, data minimalnej trwałości: najlepiej spożyć przed: 30.09.2025 r., kraj pochodzenia Iran, zapakowanym przez: VOG Polska Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 8, 96-100 Skierniewice.

c. Działania związane z sygnałami konsumentów

Działania podejmowano we wszystkich przypadkach gdy konsumenci zwracali się z prośbą o interwencję w sprawie niewłaściwej jakości środków spożywczych oraz niewłaściwego stanu sanitarnego zakładu. Ogółem do Powiatowej Stacji wpłynęło 12 wniosków o podjęcie interwencji.

W szczególności dotyczyły one:

- a) niewłaściwej jakości środków spożywczych:
 - sprzedaż niewłaściwej jakości mięsa surowego;
 - sprzedaż niewłaściwej jakości wędlin;
 - niewłaściwa jakość ogórków kiszonych;
 - niewłaściwa jakość rurek z kremem;

- nieprawidłowe przechowywanie towaru;

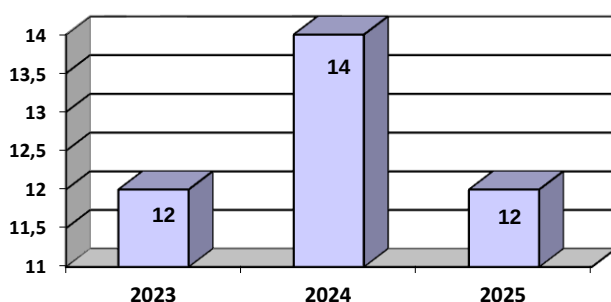
b) stanu higieniczno-sanitarnego zakładów:

- anty-sanitarne warunki produkcji;

- anty-sanitarne warunki sprzedaży mięsa oraz wędlin.

Niezwłocznie przeprowadzono kontrole. Dwa wnioski o interwencję zostały potwierdzone, w jednym z przypadku nałożono mandat karny w wysokości 500 zł.

Wnioski o interwencję dotyczyły 6 sklepów spożywczych, 2 lokali gastronomicznych, 1 zakładu produkcji domowej, 1 zakładu produkcyjnego oraz 2 wnioski dotyczyły prywatnego gospodarstwa domowego.

rys. 4. Sygnały konsumentów w latach 2023 - 2025 r.

d. Nadzór nad jakością żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego w placówkach systemu oświaty oraz w żłobkach

W 2025 roku z 31 nadzorowanych stołówek w jednostkach systemu oświaty skontrolowano 15 obiektów.

Przeprowadzono w sumie 15 kontroli sanitarnych, w tym:

- 6 kontroli sanitarnych w stołówkach przedszkolnych (w tym 4 wydające posiłki dowożone w formie cateringowej),
- 9 kontroli sanitarnych w stołówkach szkół podstawowych (w tym 8 wydające posiłki dowożone w formie cateringowej),

Podczas kontroli zweryfikowano i sprawdzono zakłady pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych oraz prawidłowość żywienia dzieci i młodzieży. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań sanitarno-higienicznych.

Kontrola przestrzegania wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grupy środków spożywczych oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty była dokonywana na podstawie: oceny jadłospisu i zestawień dekadowych. Wykorzystywano również przy kontrolach listę wspomagającą ocenę żywienia w szkołach oraz w przedszkolach pod kątem spełnienia wymagań.

W 2025 roku dokonywano 10 skróconych ocen jadłospisów dekadowych. Najczęściej popełnione błędy przy komponowaniu posiłków w nadzorowanych zakładach żywienia zbiorowego to m.in. brak dodatku mleka lub produktów mlecznych, produktów zbożowych, jaj, orzechów, owoców, nasion lub pestek (np. dyni, sezamu, siemienia lnianego). Wydano zalecenia, w których wskazano obszary wymagające poprawy.

Sporządzono 1 opinie jadłospisu dekadowego dla szkoły podstawowej. Zalecono zwiększyć podaż produktów zawierających: białko, wapnia i żelaza. Natomiast jadłospis został poprawnie oceniony pod względem jakościowym.

e. Ocena warunków żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letniego i zimowego zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2025 roku w 4 nadzorowanych obiektach świadczących usługi zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży w ramach letniego wypoczynku skontrolowano 4 stołówki w zakresie oceny warunków żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży. W okresie wypoczynku zimowego skontrolowano 2 stołówki ośrodka.

Przeprowadzono w sumie 12 kontroli sanitarnych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym 4 kontrole tematyczne dotyczące warunków żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży. W ramach kontroli tematycznych pobrano jadłospisy i dokonano skróconej oceny serwowanych posiłków oraz dokonano 3 kontrole sprawdzające.

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-higienicznych oraz warunków żywienia nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 500 zł za brudno utrzymane pomieszczenia, brak higieny produkcji.

f. Obrót grzybami świeżymi, suszonymi i przetworami

W 2025 r. okoliczne lasy obfitowały w grzyby, w związku tym było duże zainteresowanie poradnictwem w zakresie gatunków grzybów zbieranych przez mieszkańców. Udzielono 18 porad dotyczących głównie grzybów świeżych. Porad udzielano już od wczesnej wiosny do późnej jesieni.

g. Nadzór nad produkcją pierwotną oraz rolniczym handlem detalicznym

W 2025 r. kontynuowano działania zmierzające do wyegzekwowania właściwych warunków sanitarno-higienicznych produkcji pierwotnej (gospodarstw rolnych, plantatorów owoców). W ramach realizacji porozumienia w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska, przeprowadzono wspólnie 1 kontrolę z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Współpraca obejmuje głównie nadzór w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Skontrolowano gospodarstwo zajmujące się m.in. uprawą truskawek. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości higienicznych. Na terenie powiatu nowomiejskiego przeważają małe uprawy, gdzie zbiorem zajmują się właściciele gospodarstw i ich rodziny. Sporadycznie zatrudniani są pracownicy sezonowi. W ramach urzędowej kontroli nad producentami produkcji pierwotnej przeprowadzono w 2025 r.- 67 kontroli (2024 r. - 14; 2023 r. - 5).

h. Egzekwowanie warunków techniczno-sanitarnych w obiektach zgłoszonych do odbioru

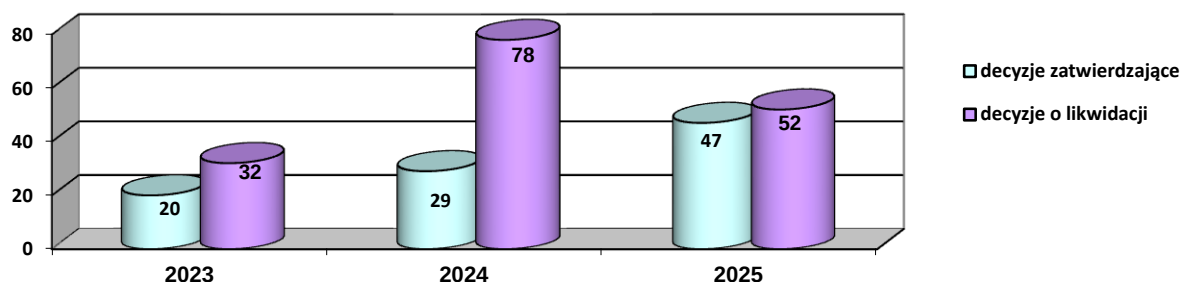
Podmioty sektora spożywczego mogą rozpoczynać działalność po zatwierdzeniu przez właściwego ze względu na siedzibę zakładu Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Pozwala to na przeprowadzenie oceny czy zakład spełnia warunki sanitarno-higieniczne jeszcze przed jego uruchomieniem.

W 2025 roku wydano 47 decyzji o zatwierdzeniu zakładu i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Działalność definitywnie zakończyły 52 zakłady spożywcze. Głównie likwidowały się podmioty prowadzące: produkcję pierwotną 19, zakłady obrotu 18 oraz zakłady żywienia 10, zakłady produkcyjne 5.

W ubiegłym roku wydano 12 opinii sanitarnych dotyczących spełnienia warunków sanitarnych przez środki transportu przeznaczone do przewozu żywności.

Najczęściej zły stan higieniczny w zakładach żywnościowo-żywnościowych był wynikiem niedostatecznej wiedzy personelu dot. warunków higieniczno-sanitarnych obrotu i produkcji żywności.

rys. 5. Rozkład decyzji zatwierdzających oraz decyzji likwidacji obiektów w latach 2023 - 2025 r.

Podsumowanie

Kontrole przeprowadzone w 2025 r. wykazały, iż sytuacja sanitarno-higieniczna kontrolowanych obiektów była gorsza w porównaniu z rokiem ubiegłym. Nałożono większą ilość mandatów za nieprzestrzeganie reżimu sanitarnego tj. żywność po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia oraz brudne pomieszczenia, brak higieny przy produkcji. Również stan sanitarno-techniczny obiektów nie zawsze był zgodny z wymaganiami, co skutkowało wystawieniem większej ilości decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarnego oraz decyzji płatniczych.

Zmniejszyła się liczba wniosków konsumentów o interwencję w sprawie jakości środków spożywczych oraz stanu higienicznego zakładów.

W ramach funkcjonowania systemu RASFF wpłynęła podobna ilość powiadomień co w poprzednich latach. Wszystkie dotyczyły środków spożywczych.

Zaobserwowano tendencję likwidacji głównie zakładów produkcji pierwotnej oraz małych sklepów, w gminach gdzie powstały supermarkety. W większości kontrolowanych obiektach wdrożono systemy zapewniające bezpieczeństwo żywności.

HIGIENA PRACY

Higiena Pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy, polegający między innymi na ocenie warunków pracy i identyfikacji zagrożeń występujących na stanowiskach pracy w celu zminimalizowania niekorzystnego wpływu czynników szkodliwych w środowisku pracy na zdrowie pracujących oraz prewencji chorób zawodowych. Bieżący nadzór nad środowiskiem pracy związany był z egzekwowaniem od pracodawców obowiązków wynikających z przepisów krajowych dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym głównie Działu X Kodeksu pracy, rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach; a także wspólnotowych aktów prawnych: REACH – 1907/2006, CLP-1272/2008, produktów biobójczych – 528/2012. Ponadto do obowiązków komórki Higieny Pracy należy nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych na podstawie ustawy o produktach kosmetycznych oraz Rozporządzenia (WE) nr 1223/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych.

Ogólna charakterystyka środowiska pracy nadzorowanego terenu

W 2025 r. pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim znajdowało się 180 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 4557 pracowników.

Struktura zakładów uwzględniająca wielkość zatrudnienia od lat utrzymuje się na tym samym poziomie tj. dominują mikro i mali przedsiębiorcy, blisko 90 % to zakłady zatrudniające do 50 osób, a około 2 % stanowią zakłady zatrudniające powyżej 250 osób (4 zakłady).

Dominują zakłady przemysłu drzewnego i meblarskiego (20 % wszystkich zakładów objętych nadzorem), zakłady obróbki metalowej (9 %), zakłady produkcji spożywczej (7 %), zakłady rolne (7 %). Analiza wielkości zatrudnienia według ilości osób pracujących w zakładach wykazała, że najwięcej osób zatrudnionych jest w przemyśle drzewnym i meblarskim (PKD 16 i PKD 31), stanowi to 47 % zatrudnionych.

Działalność kontrolna

Ogółem przeprowadzono 70 kontroli, w tym 53 kontrole środowiska pracy w zakładach pracy, 15 kontroli obiektów udostępniających produkty kosmetyczne, oraz 2 kontrole w zakresie udostępniania środków zastępczych, , w następstwie czego wydano 7 decyzji administracyjnych, w tym:

- 4 decyzje w zakresie przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy (natężenie hałasu, natężenie drgań mechanicznych, stężenie pyłów, stężenie substancji chemicznych),
- 2 decyzje dotyczące przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego
- 1 decyzja w zakresie doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego pomieszczeń higienicznosanitarnych.

Zakłady o szczególnym zagrożeniu zawodowym

Do tej grupy zalicza się zakłady, w których wartości zmierzonych stężeń i natężeń czynników szkodliwych przekraczają pięciokrotnie najwyższe dopuszczalne stężenia/natężenia oraz zakłady, w których występują czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne (działające szkodliwie na rozrodczość) W powiecie nowomiejskim zidentyfikowano 33 takie zakłady.

W 2025 roku nie odnotowano zakładów pracy, w których wartości zmierzonych stężeń i natężeń czynników szkodliwych przekraczały pięciokrotnie najwyższe dopuszczalne stężenia/natężenia. Zidentyfikowano 3 procesy technologiczne, podczas których dochodzi do uwalniania czynników rakotwórczych tj.

1. Prace związane z narażeniem na pyły drewna: 27 zakładów, w których obrabiane jest drewno (produkcja okien, drzwi, parkietu, mebli i innych wyrobów z drewna), gdzie narażonych na działanie czynnika rakotwórczego jest 1102 pracowników.
2. Prace związane z narażeniem na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstającą w trakcie pracy: 3 zakłady, narażonych jest 116 pracowników.

3. Prace związane z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika - 1 zakład, narażony jest 1 pracownik.

Pozostałe 2 zakłady, w których występuje narażenie na czynnik rakotwórczy to: Szpital Powiatowy w Nowym Mieście Lubawskim (promieniowanie jonizujące, 4 osoby narażone), Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście Lubawskim (benzen, 32 osoby pozostające w kontakcie z czynnikiem).

Substancje i mieszaniny chemiczne

W ramach nadzoru nad zakładami stosującymi substancje i mieszaniny chemiczne w działalności zawodowej (farby, rozpuszczalniki, kleje, itp.) przeprowadzono 23 kontrole. Przedsiębiorcy stosujący chemikalia to głównie branża drzewna, meblarska, metalowa, transport. Zwracano uwagę na posiadanie przez pracodawcę spisu używanych chemikaliów, posiadanie kart charakterystyki produktów i zapoznanie z ich treścią pracowników, oznakowanie opakowań, dostępność instrukcji stanowiskowych. Odnotowano wyraźną poprawę w zakresie bezpiecznego stosowania chemikaliów.

Produkty biobójcze

W 2024 r. przeprowadzono 13 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych, czyli produktów zwalczających niepożądane organizmy. Szczególny nacisk położono na udostępnianie produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych oraz produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej z uwzględnieniem zarówno produktów przeznaczonych dla zwierząt domowych, jak i hodowlanych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej. Sprawdzano przede wszystkim czy oferowane w sprzedaży produkty posiadają zgodne z wymogami etykiety, daty ważności oraz aktualne pozwolenia na obrót produktem biobójczym wydane przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Skontrolowano 111 różnych produktów, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Produkty kosmetyczne

W ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 15 kontroli w obiektach handlowych. Kontrolowano przestrzeganie zakazu wprowadzania do obrotu produktów zawierających substancje zakazane rozporządzeniem Komisji Europejskiej z powodu uznania za rakotwórcze, mutagenne lub działające szkodliwie na rozrodczość, a także przeprowadzano kontrole w zakresie prawidłowego oznakowania produktów kosmetycznych oraz przestrzegania daty ważności produktów. Skontrolowano łącznie ponad 100 różnych produktów kosmetycznych (do pielęgnacji twarzy, ciała, włosów). Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Ponadto pobrano do badań laboratoryjnych w zakresie czystości mikrobiologicznej 2 próbki produktów kosmetycznych dostępnych w drogerii, przeznaczonych dla dzieci do lat 3. Analiza nie wykazała nieprawidłowości.

Środki zastępcze

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych tzw. dopalaczy oraz monitoruje zatrucia spowodowane substancjami psychoaktywnymi. Przeprowadzono 2 kontrole w tym zakresie w obiektach handlowych, nie stwierdzono udostępniania w obrocie środków zastępczych.

Odnotowano 4 zatrucia substancjami psychoaktywnymi wymagające interwencji medycznej w Szpitalu Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim. Zatruciom uległy osoby w wieku 14, 16 i 17 lat, które przyjęły amfetaminę, marihuanę lub psylocybinę (grzyby halucynogenne), jedna osoba spożywała płyn do spryskiwaczy zawierający metanol.

Choroby zawodowe

W 2025 r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej wpłynęły 4 zgłoszenia podejrzenia wystąpienia choroby zawodowej, w tym:

- 2 podejrzenia boreliozy u rolników,
- 1 podejrzenie zespołu cieśni w obrębie nadgarstka u stolarza,

- 1 podejrzenie choroby narządu głosu u nauczyciela.

Zgłoszone przypadki są w trakcie diagnostyki w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Olsztynie. W 2025 r. uzyskano rozstrzygnięcia 4 przypadków zgłoszonych w latach ubiegłych, PPIS wydał 4 decyzje stwierdzające chorobę zawodową: boreliozę u 3 rolników i jednego pracownika składu opału. W toku postępowania pozostają zgłoszenia bieżące oraz 8 zgłoszeń z lat ubiegłych.

Udział w Kampanii społecznej Centralnego Instytutu Pracy – Państwowego Instytut Badawczego w Warszawie „Słucham i słyszę” na rzecz zapobiegania chorobom słuchu wśród pracowników

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna przystąpiła do Kampanii jako partner, w celu zwiększenia świadomości społecznej zagrożeń zdrowotnych jakie niesie narażenie człowieka na hałas. W dniu 28.10.2025 r. w Mszanowie zorganizowano wraz z partnerami kampanii z powiatu nowomiejskiego Konferencję „O co tyle hałasu?”, w której zawarto problematykę narażenia na hałas i skutków zdrowotnych oddziaływania hałasu na organizm człowieka. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Okręgowej Inspekcji Pracy w Olsztynie, pracownicy służby bhp, przedstawiciele przedsiębiorców, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przedstawiciele Towarzystwa Otorynolaryngologów, Foniatrów i Audiologów Polskich oraz osoby zainteresowane ochroną zdrowia. Konferencja stanowiła cenne forum wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami instytucji publicznych, służb BHP oraz specjalistami zajmującymi się ochroną zdrowia pracowników. Konferencja zgromadziła ponad 130 uczestników i wpisała się w działania służące zdrowiu publicznemu.

Konferencja „O co tyle hałasu?” w dniu 28.10.2025 r. w Mszanowie

Wnioski

Stan sanitarny większości kontrolowanych zakładów pracy uznać można za zadowalający. Nie stwierdzono rażących zaniedbań stanu sanitarno-technicznego. Pracodawcy zgodnie z zaleceniami Państwowej Inspekcji Sanitarnej systematycznie poprawiają warunki sanitarne w pomieszczeniach pracy i pomieszczeniach higienicznosanitarnych.

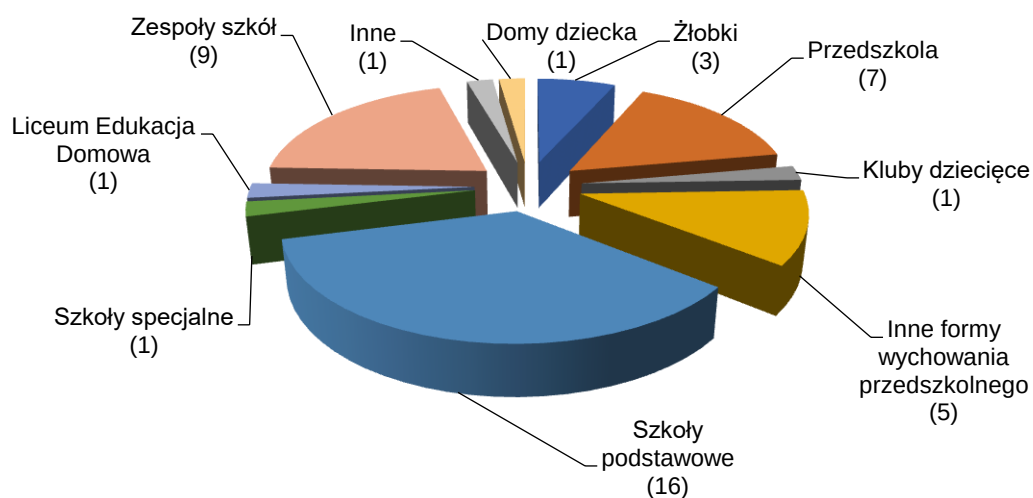
Prowadzone działania profilaktyczne Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakładach pracy polegające na kontroli przeprowadzania badań i pomiarów środowiska pracy, żądania wyposażania pracowników w środki ochrony indywidualnej, kontroli badań profilaktycznych pracowników, wydawaniu decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, przynoszą efekty w postaci braku zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych spowodowanych czynnikami szkodliwymi w środowisku pracy.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

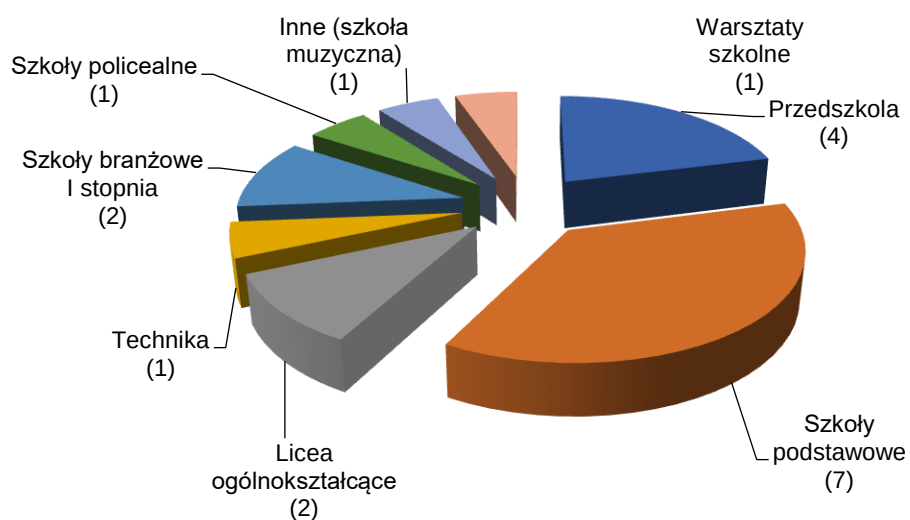
Higiena Dzieci i Młodzieży w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego weryfikuje przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

1. higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w zakładach nauczania i wychowania oraz obiektach wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży,
2. higieny procesów nauczania.

W roku 2025 w ewidencji znajdowało się 45 placówek opieki, wychowania i nauki oraz 30 turnusów wypoczynku letniego i 5 turnusów wypoczynku zimowego.

Rys. 1. Placówki stałe według ewidencji na dzień 31.12.2025 r.

Rys. 2. Placówki funkcjonujące w zespołach szkół według ewidencji na dzień 31.12.2025 r.

W roku 2025 ewidencja stałych placówek nadzorowanych w zakresie higieny dzieci i młodzieży zwiększyła się o Żłobek Miejski „Lwiątko” w Nowym Mieście Lubawskim przy ulicy Działyńskich 14 oraz zmniejszyła się o Szkołę Podstawową w Boleszynie zlikwidowaną 31 sierpnia 2025 r.

W minionym roku skontrolowano 30 placówek stałych, 17 turnusów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży oraz 5 turnusów wypoczynku zimowego. Przeprowadzono łącznie 65 kontroli, wydano 13 decyzji merytorycznych, w tym 10 decyzji zmieniających oraz 3 decyzje płatnicze.

Przedmiotem czynności kontrolnych prowadzonych w zakładach nauczania i wychowania była:

- ocena stanu sanitarno-higienicznego i technicznego budynków, pomieszczeń, placów zabaw oraz terenów sportowo-rekreacyjnych,
- ocena higieny procesu nauczania,
- ocena warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego,
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej,
- nadzorowanie realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w pracowniach chemicznych,
- ocena warunków realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej w szkołach nad uczniami,
- ocena posiadania przez szkoły i placówki certyfikatów na meble i sprzęt sportowy zakupione po 1997 roku.

Podczas czynności kontrolnych prowadzono szereg działań edukacyjnych w zakresie: profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży, zapobiegania wszawicy, zapewnienia właściwego oświetlenia, właściwej wentylacji pomieszczeń i temperatury w pomieszczeniach placówek, zapewnienia odpowiednich warunków do utrzymania higieny osobistej, dostępu do odpowiedniej jakościowo wody pitnej, systematycznego wietrzenia pomieszczeń, ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, wyposażania placówek w meble, sprzęt i urządzenia posiadających stosowne atesty i certyfikaty, zapewnienia bezpieczeństwa używania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, konstruowania rozkładów zajęć lekcyjnych zgodnie z wymogami i zaleceniami higienicznymi, przeprowadzania raz w roku przeglądu klimatyzatorów potwierdzonego stosowną dokumentacją, tj. protokołem z przeglądu, zapewnienia właściwych warunków sanitarno-technicznych na placach zabaw.

Działania edukacyjne mające na celu eliminację ryzyka wad postawy u przedszkolaków i uczniów kierowano zarówno do dzieci, nauczycieli i dyrektorów. Większość pozostałych działań edukacyjnych kierowano do dyrektorów placówek w formie instruktaży i zaleceń pokontrolnych. W kontrolowanych placówkach pozostawiano papierowe materiały informacyjne.

W roku 2025 działania edukacyjne przeprowadzono podczas 84% kontroli stałych zakładów nauczania i wychowania.

Stan sanitarno-techniczny placówek stałych

Spośród skontrolowanych w roku 2025 placówek oświatowo-wychowawczych jedna z nich znajdowała się w niewłaściwym stanie sanitarno-technicznym. Nieprawidłowości dotyczyły warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego (ścian i sufitów sali gimnastycznej i magazynku sportowego). Celem wyegzekwowania należytego stanu sanitarno-technicznego w ww. placówce nałożono obowiązek usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w drodze decyzji administracyjnej w stosunku do organu prowadzącego.

Ponadto na poprawę stanu sanitarno-technicznego w ubiegłym roku toczyło się 8 postępowań administracyjnych z lat poprzednich, w tym 2 z nich zakończyły się uzyskaną poprawą poprzez doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego sztucznej nawierzchni boiska wielofunkcyjnego i krzeseł na trybunach na boisku wielofunkcyjnym (1 placówka) oraz naprawę posadzki przed wyjściem z sal zabaw na plac zabaw i wymianę uszkodzonych kanapek-leżaczek (2 placówki).

Higiena procesów nauczania

Obok kontroli stanu sanitarno-technicznego sprawowano również nadzór nad organizacją higieny procesu nauczania. Zagadnienie to w roku sprawozdawczym było realizowane poprzez ocenę dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii, ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, ocenę tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych oraz zapewnienie właściwego oświetlenia elektrycznego.

Ocena rozkładu zajęć lekcyjnych

Analizę rozkładu zajęć lekcyjnych z punktu widzenia wymogów higieny procesów nauczania przeprowadzono w 2 szkołach podstawowych. W trakcie analizy rozkładu zajęć oceniono równomierność rozłożenia zajęć lekcyjnych oraz stałość godzin rozpoczynania zajęć lekcyjnych w 23 oddziałach ww. szkół. Plany lekcji niezgodne z zasadami higieny zostały ułożone dla 12 oddziałów w 1 placówce. Dyrektorowi kontrolowanej szkoły udzielono instruktażu w zakresie wymogów i zaleceń higienicznych stawianym prawidłowo skonstruowanym rozkładom zajęć lekcyjnych. Polecono uwzględnić powyższe wymagania przy układaniu nowego rozkładu zajęć lekcyjnych. Organizację przerw międzylekcyjnych przeanalizowano w 2 ww. szkołach oraz w 1 zespole szkół. W ocenianych placówkach zaplanowano przerwy 10-minutowe, jedną przerwę dłuższą 15-20 minut oraz jedną czy dwie przerwy 5-minutowe. Wszystkie skontrolowane szkoły zapewniały uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu.

Ergonomia mebli szkolnych

Ocenę dostosowania umeblowania do wymagań ergonomii przeprowadzono w 3 szkołach podstawowych. Podczas przeprowadzonej oceny zwracano uwagę na odpowiednie dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, jak i na oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie stolików i krzeseł oraz ich stan techniczny i posiadanie przez nie certyfikatu. Analizie poddano 335 stanowiska przedszkolaków i uczniów w 28 oddziałach. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Ocena obciążenia uczniów ciężarem tornistrów

W ramach profilaktyki wad postawy uczniów przeprowadzono ocenę obciążenia ich plecakami/tornistrami oraz oceniono miejsca do przechowywania podręczników i przyborów szkolnych.

Podczas oceny wykonano dwa rodzaje pomiarów: jeden to pomiar ciężaru ciała ucznia, drugi to pomiar ciężaru spakowanego tornistra/plecaka. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego waga tornistra powinna wynosić od 10% do 15% masy ciała ucznia. Badaniami objęto dwie szkoły podstawowe (miejską i wiejską), a ocenie poddano 387 uczniów 24 oddziałów I-VIII. Pomiary wykazały, że zbyt ciężki plecak (waga tornistra przekroczyła 15% masy ciała ucznia) nosiło 45 uczniów, co stanowiło 11,63 % dzieci poddanych ocenie.

Wszystkie skontrolowane w 2025 roku szkoły zapewniały uczniom możliwość pozostawienia w placówkach podręczników i przyborów szkolnych poprzez zapewnienie indywidualnych szafek ubraniowo-skrzytkowych bądź indywidualnych półek czy szuflad w salach lekcyjnych lub wydzielonych miejsc w regałach klasowych.

Oświetlenie

W roku 2025 toczyło się 8 postępowań administracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych w zakresie zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w pomieszczeniach szkolnych, w tym 6 postępowań zostało wszczętych w latach ubiegłych. Po uzyskaniu poprawy w temacie zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego w 2 placówkach przedmiotowe postępowania zostały zakończone. Na wniosek organów prowadzących wystawiono 4 decyzje prolongujące terminy wykonania nałożonych obowiązków dotyczących poprawy oświetlenia. Dotyczyło to placówek, w których postępowania toczyły się od lat ubiegłych.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w nadzorowanych placówkach

Wzorem lat ubiegłych jednym z istotnych elementów kontroli w 2025 r. była ocena warunków do utrzymania higieny osobistej użytkowników obiektów. Jako właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej należy uznać sanitariaty, w których zachowana jest bieżąca czystość, właściwy stan techniczny powierzchni i armatury sanitarnej, zapewniony jest nieograniczony dostęp do bieżącej zimnej i ciepłej wody oraz środków higieny osobistej: mydła w płynie, suszarek do rąk lub ręczników jednorazowych, papieru toaletowego, zachowane są standardy dostępności w odniesieniu do liczby osób korzystających, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej oraz zapewnienie właściwej dla danego pomieszczenia wentylacji. Kontrole przeprowadzone w ubiegłym roku nie wykazały uchybień w przedmiotowym zakresie.

Nadzór nad sezonowym wypoczynkiem dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu nowomiejskiego w roku 2025 zorganizowano dla dzieci i młodzieży 30 turnusów letniego wypoczynku oraz 5 turnusów zimowego wypoczynku. Z wypoczynku letniego skorzystało 1029 dzieci i młodzieży, z wypoczynku zimowego 166 uczestników. Skontrolowano 17 turnusów wypoczynku letniego oraz 5 turnusów wypoczynku zimowego. Nieprawidłowości na skontrolowanych turnusach wypoczynku w zakresie higieny dzieci i młodzieży nie stwierdzono.

Podsumowanie

W ocenianym roku sprawozdawczym na poprawę warunków w nadzorowanych obiektach oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych toczyło się 17 postępowań administracyjnych, w tym 14 z lat ubiegłych. W 2025 r. zdołano wyegzekwować poprawę warunków w 4 placówkach.

Na wniosek organów prowadzących wystawiono 10 decyzji prolongujących terminy wykonania obowiązków decyzji w nadzorowanych placówkach, co niestety nie sprzyja szybkiej poprawie warunków sanitarno-higienicznych i technicznych w przedmiotowych placówkach.

W znacznej większości skontrolowanych placówek zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu dzieci i młodzieży. Nieprawidłowości natury technicznej, których usunięcie wymagało nakładu sił i środków wykazały czynności kontrolne przeprowadzone w 1 obiekcie. Natomiast w 2 placówkach nie zapewniono właściwego oświetlenia elektrycznego. Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały wszczęciem postępowania administracyjnego celem wyegzekwowania należytego stanu sanitarno-technicznego i zapewnienia właściwego oświetlenia elektrycznego.

Na uwagę zasługuje poprawa warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w Szkole Podstawowej w Mrocznie, gdzie doprowadzono do należytego stanu sanitarno-technicznego sztuczną nawierzchnię boiska wielofunkcyjnego i krzesła na trybunach na boisku wielofunkcyjnym oraz zapewnienie właściwego oświetlenia elektrycznego w Szkole Podstawowej im. Orła Białego w Brzoziu Lubawskim.

Podniesienie standardów nauczania i wychowania nastąpiło także w Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Biskupcu po zakończonej termomodernizacji, remoncie i modernizacji pomieszczeń szkoły. Dalsze udoskonalenie infrastruktury oświatowej w przedmiotowej szkole nastąpi w roku 2026 po zakończeniu budowy hali sportowej z łącznikiem i pomieszczeniami do zajęć dydaktycznych jako obiektu wolnostojącego połączonego funkcjonalnie i komunikacyjnie z istniejącym budynkiem szkoły podstawowej.

Polepszenie warunków edukacyjnych nastąpi również w 2026 r. w dwóch szkołach miejskich po zakończonych termomodernizacjach budynków Szkoły Podstawowej Nr 1 i Szkoły Podstawowej Nr 3.

Duże zaangażowanie organów prowadzących w pozyskiwanie i zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe w podległych szkołach i placówkach sprzyja udoskonaleniu warunków nauki i pracy, co skutkuje zakańczaniem postępowań administracyjnych w przedmiotowych zakładach nauczania i wychowania

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Komórka organizacyjna Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczy w procesie inwestycyjnym dokonując uzgodnień począwszy od projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, po uczestniczenie w odbiorach inwestycji. Działania te mają na celu ochronę środowiska i zdrowia ludzi oraz zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego powiatu.

Tabela 1. Zestawienie zbiorcze działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2025 r.

Wyszczególnienie			Ogółem	w tym negatywnie
			1	2
Liczba zajętych stanowisk dotyczących	Ogółem (suma wierszy od 02 do 19)	1.	1465	2
	strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	2.	0
		uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	3.	3
		opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (m.p.z.p. + plany ogólne gmin)	4.	15
	warunki zabudowy i zagospodarowania terenu.	Liczba zajętych stanowisk ogółem	5	1248
	oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	opinia co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	6.	36
		wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	7.	0
		wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	8.	9
		wydanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko	9.	0

uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	10.	22	0
zastosowania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych	11.	0	0
spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą	12.	0	0
uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego	13.	54	0
sprzeciwu przeciwko uruchomieniu wybudowanego lub przebudowanego zakładu pracy lub innego obiektu budowlanego, w tym wobec dopuszczenia do użytkowania	14.	0	0
innych spraw: pisma o uzupełnienie informacji, pisma o braku podstaw do zajęcia stanowiska, zajęcie stanowiska w formie pisma informacyjnego, odbiory na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej	15.	62	0
Kontrole (wizytacje)	Ogółem	17.	16
	w tym obiektów w trakcie budowy	18.	6
Liczba spraw przejętych od państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych przez państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych	19.	0	
Liczba skarg wniesionych do WSA	20.	0	

Opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planów ogólnych gmin w zakresie wymagań sanitarnohigienicznych

W 2025 roku zaopiniowano **11** dokumentacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku jednej dokumentacji planistycznej zajmowano 2 razy stanowisko w formie opinii. Wszystkie dokumenty zaopiniowano pozytywnie, przy czym dla 4 dokumentów wydano opinie z uwagami. W bieżącym roku wzorem lat ubiegłych dominowały dokumentacje planistyczne dotyczące wyznaczenia na terenach rolnych zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług nieuciążliwych.

Przed przystąpieniem do opracowania ww. dokumentacji planistycznych, powiatowy inspektor wydaje opinię co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W roku 2025 wydano **3** opinie dla zakresu prognoz. Nie odnotowano wniosku o odstąpienie od prognozy. Wszystkie opinie dla zakresu prognozy oddziaływania na środowisko wydano bez uwag.

W roku 2025 po raz pierwszy opiniowano plany ogólne gmin. Wnioski o zaopiniowanie planu ogólnego złożyły 3 gminy (w skład powiatu wchodzi 5 gmin). W przypadku Gminy Biskupiec zajęto stanowisko pozytywne z zastrzeżeniami. Do Gminy Nowe Miasto Lubawskie (od 01.01.2026 r. Gminy Bratian) wystosowano stanowisko w formie pisma informacyjnego z uwagami, które należy wnieść do planu ogólnego. W przypadku miasta Nowe Miasto Lubawskie wystosowano stanowisko w formie pisma informacyjnego z uwagami, które należy wnieść do planu ogólnego. Gmina Miejska zawarła uwagi PPIS w zmienionym planie ogólnym, przy czym wystosowała ponowny wniosek o zaopiniowanie planu. W nowym wniosku dokonano zmiany projektu planu w zakresie poszerzenia terenów 6SP (strefa gospodarcza). Możliwość lokalizacji terenu zabudowy produkcyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej skutkowałą negatywną opinią PPIS w Nowym Mieście Lubawskim.

Łącznie zajęto stanowiska dla **18** spraw (**3 prognoz, 4 POG, 11 m.p.z.p.**), (39 w 2024 r., 36 w 2023 r.).

Ważniejsze projekty dokumentów planistycznych opiniowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim:

- „Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w m. Brzozie Lubawskie, gm. Kurzętnik”.

- „Projekt miejscowego planu zagospodarowania gminy Grodziczno w obrębie geodezyjnym Linowiec”.
- „Projekt planu ogólnego Gminy Miejskiej Nowe Miasto Lubawskie w zakresie poszerzenia terenów 6SP (strefy gospodarczej).

Uzgadnianie projektów decyzji o warunków zabudowy i zagospodarowania terenu i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych

Zapisy art. 3 pkt 1a ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz art. 53 ust. 4 pkt 2a i art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), w związku z art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.) obligują właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego do uzgodnienia projektu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz projektu decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. W bieżącym roku z wnioskiem o uzgodnienie projektu decyzji o warunkach zabudowy zwrócono się **1191** razy, a o uzgodnienie decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego zwrócono się **62** razy. Zarejestrowano łącznie **1253** wnioski. Stanowisko w formie postanowienia zajęto **77** razy, w tym **66** razy dla projektu decyzji o warunkach zabudowy i **11** razy dla projektu decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego. W przypadku 28 postanowień wydano uzgodnienie z zastrzeżeniem. W trakcie prowadzonych postępowań wystosowano **30 pism o uzupełnienie wniosku**. W przypadku 5 wniosków udzielono odpowiedzi w formie **pisma informacyjnego o braku podstawy do zajęcia stanowiska. Zajęto łącznie 1248 stanowisk, w tym 1171 w formie milczącej zgody.**

W roku sprawozdawczym nie wydano stanowisk negatywnych. Wszystkie dokumentacje, dla których PPIS miał istotnie uwagi i zastrzeżenia natury sanitarnej starano się poprawić poprzez zmiany w zapisach projektów decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustalenie lokalizacji celu publicznego, względnie poprzez uzupełnienia dokumentacji, w których wyjaśniono przedstawiono ustalenia. Część postępowań po piśmie PPIS została umorzona przez Gminy. Do najistotniejszych problemów, które pojawiały się w przedmiotowych postępowaniach było m.in.

- nieprzestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 297). Pomimo wpisywania w treści decyzji, że muszą być spełnione przepisy szczegółowe, w opinii PPIS część terenów rozgraniczających teren inwestycji była zbyt mała dla określonych budowli rolniczych, gdyż ich warunki lokalizacji zgodnie z ww. przepisem prawnym wymagały większych odległości dla zabezpieczania norm sanitarnych, np. odległości pomiędzy budynkami mieszkalnymi a silosami, budowlami rolniczymi do magazynowania nawozów naturalnych a granicą działki, drogą;
- ustalenia decyzji o warunkach zabudowy nie były zbieżne z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- powszechne jest zaniżanie obsady zwierząt w DJP celem ominięcia postępowania środowiskowego;
- brak wskazania zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków;
- brak wskazania parametrów charakterystycznych w decyzjach dla instalacji gazowych na gaz płynny, tj. pojemności i liczby zbiorników oraz typu instalacji (podziemna/naziemna);
- błędna kwalifikacja inwestycji w zakresie nie zaliczenia inwestycji do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (te same normy odległościowe dla obsady powyżej 40 i 60 DJP, mimo, iż dla obsady 60 DJP musi być zachowane co najmniej 210 m odległości od terenów zabudowanych);
- lokalizacja oczyszczalni przydomowej na zbyt małej działce budowlanej (brak możliwości spełnienia wymogów odległościowych, nawet po uwzględnieniu § 36 ust. 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 z późn. zm.);
- błędne wskazanie nieprzekraczalnej linii zabudowy od cmentarza dla decyzji dotyczącej budowy budynku mieszkalnego (działka była na tyle duża, że można było odsunąć budynek o 50 m od cmentarza, co po korekcie zrobiono).

Łącznie zarejestrowano **1253** sprawy, (606 w 2024 r., 66 w 2023 r.).

Ważniejsze projekty decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu uzgodnione przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim:

- „Budowa farmy fotowoltaicznej „Grodziczno Solar Park” o mocy przyłączeniowej do 50 MW na dz. nr 121/1, 125/4, 125/7, 132/2, 132/3, 355, 130/3, 125/6, 126/4 obr. Mroczenko oraz dz. nr 234, 236, 241, 244, 235 i 290 obr. Mroczenko, gm. Grodziczno.
- Budowa mikroinstalacji biogazu rolniczego o mocy do 40kW w Mroczenko, gm. Grodziczno.
- Budowa hali – ujeżdżalni dla koni w ramach zabudowy zagrodowej wraz z rozprężalnią, rozbudowa pensjonatu, budowa stajni, zmiana sposobu użytkowania części hali jeździeckiej (wydzielenie strefy rekreacyjno-basenowej) oraz budowa pięciu budynków zakwaterowania turystycznego w Biskupcu.
- Budowa budowli ochronnej na potrzeby obronności państwa oraz bezpieczeństwa publicznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą dla terenu obejmującego działkę nr 574/10 (w części), obręb geodezyjny Bratian 0002, Gmina Nowe Miasto Lubawskie.

Wydawanie opinii dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Istotną kwestią w działalności państwowej inspekcji sanitarnej jest wydawanie opinii dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Postępowanie prowadzone jest na wniosek wójta/burmistrza przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przez ww. organy. W przedmiotowym rozporządzeniu przedsięwzięcia podzielono na 2 grupy: (I grupa) mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko i (II grupa) mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku I grupy raport jest obligatoryjny i na jego podstawie uzgadnia się warunki realizacji danego przedsięwzięcia lub wydaje się opinię negatywną. W przypadku II grupy opinia wydawana jest na podstawie karty informacyjnej przedsięwzięcia i dotyczy konieczności lub braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W bieżącym roku w 2 przypadkach podmioty złożyły raport ośd dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 z późn. zm.).

Dla I grupy przedsięwzięć wydano łącznie **9 opinii sanitarnych** uzgadniających warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (5 opinii w 2024 r. i 3 opinie w 2023 r.). Jednocześnie należy uzupełnić, że łącznie wpłynęło 15 wniosków o wydanie opinii oraz 1 sprawa przeszła z 2024 r. Z uwagi na stopień skomplikowania, część spraw jest nadal w trakcie analizy. Dla części wniosków wystosowano pisma o uzupełnienie raportu ośd lub podtrzymano stanowiska w formie pisma dla wcześniej wydanych opinii. Łącznie wystosowano 11 pism.

Stanowiska w formie opinii zajęto dla następujących przedsięwzięć:

- „Budowa od podstaw 6 budynków inwentarskich wraz z obiektami towarzyszącymi i infrastrukturą techniczną na dz. nr 302 obręb Linowiec gm. Grodziczno” (drób 2206,8 DJP, opinia negatywna);
- „Rozbudowa istniejącego sektora hodowli drobiu” na działce nr 99/1, obręb Lipinki (drób 892,8 DJP);
- „Rozbudowa budynku inwentarskiego – chlewni na działce o nr ewid.134 obręb geodezyjny Nowy Dwór, gm. Nowe Miasto Lubawskie” (trzoda 278,6 DJP);
- „Budowa dwóch budynków inwentarskich do tuczu trzody chlewnej o obsadzie każdego 2000 sztuk (280 DJP) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną” na działce nr 60/1, obręb Czachówki (560 DJP);
- „Modernizacja fermy trzody chlewnej znajdującej się na działkach nr 275 i 276 w obrębie Sugajenko, gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski, województwo warmińsko-mazurskie” (233,13 DJP);
- „Powiększenie hodowli drobiu wraz z infrastrukturą uzupełniającą na działkach o nr ewid. 427/6 i 574 obręb Radomno, gm. Nowe Miasto Lubawskie (909,6 DJP);
- Realizacja zespołu jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej na działkach ewidencyjnych o nr 1138/1, 1138/3 oraz 1138/4 obręb geodezyjny Bratian wraz z uwzględnieniem sąsiedniej inwestycji na działce 1138/2 obręb geodezyjny Bratian, gm. Nowe Miasto Lubawskie (4,7 ha/41 budynków);
- Zwiększenie obsady fermy trzody chlewnej z 200 DJP na 278,6 DJP, zlokalizowanej na działce o nr ewid. 134 obręb geodezyjny Nowy Dwór, gm. Nowe Miasto Lubawskie (ponowny raport z korektą);
- „Budowa zakładu stolarskiego wraz z lakiernią i maksymalnie dwoma silosami na odpad o kodzie 03 01 05 na działce ewidencyjnej nr 1655/6, obręb Kurzętnik, gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski, województwo

warzyńsko-mazurskie”(pow. budynku 600 m²/objętość surowca 600 m³/do 24 Mg/rok preparatów do powlekania).

Dla II grupy przedsięwzięć wydano **35 opinii sanitarnych** (35 w 2024 r., 47 w 2023 r.). Dla **3** przedsięwzięć stwierdzono obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Jednocześnie należy uzupełnić, że łącznie wpłynęło 35 wniosków o wydanie opinii oraz 3 sprawy przeszły z 2024 r. W ramach prowadzonych postępowań wystosowano 15 pism o uzupełnienie informacji zawartych w KIP.

Zajęto łącznie 36 stanowisk, w tym 1 w formie milczącej zgody.

W roku 2025 dominowały wnioski związane z budową farm fotowoltaicznych, infrastruktury drogowej i budynków inwentarskich. Karty informacyjne przedsięwzięć sporządzane dla budowy farm fotowoltaicznych są dokumentami obszernymi, zawierającymi wiele analiz, w tym zazwyczaj akustyczną i krajobrazową. Pozwala to w większości przypadków zająć stanowisko w sprawie bez konieczności wymagania sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Raportu dla farm fotowoltaicznych żąda się w przypadku farm o bardzo dużej powierzchni zabudowy, zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie dużych skupisk ludzi.

W roku sprawozdawczym konieczność sporządzenia raportu stwierdzono dla budowy biogazowni rolniczej o mocy do 6 MW wraz z węzłem produkcji biometanu i bio – CO₂ oraz niezbędną infrastrukturą towarzyszącą na działkach o nr ewid. 279, 280 i 281/2 obręb geodezyjny Pacółtowo, gm. Nowe Miasto Lubawskie.

Drugi przypadek wydania opinii o potrzebie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dotyczył uruchomienia instalacji do termicznego przekształcania odpadów drzewnych i drewnopodobnych na działce nr 18/2 obręb 14 w Nowym Mieście Lubawskim.

Opinię w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wyrażono również dla budowy fermy tuczników – pojedynczego budynku inwentarskiego do chowu trzody chlewnej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na działkach o nr ew. 282/3 i 282/5 w obrębie Brzozie Lubawskie, gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski, województwo warmińsko-mazurskie.

Najwięcej stanowisk zajęto dla inwestycji drogowych (12). Pozostałymi przedsięwzięciami opiniowanym przez PPIS były farmy fotowoltaiczne (8), budynki inwentarskie (6), kanalizacje (2), zakłady produkcyjne (2), instalacja do spalania odpadów (1), stadion (1), zabudowa mieszkaniowa (2), biogazownia (1).

Inne ważniejsze przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko opiniowane w bieżącym roku.

- „Modernizacja stadionu piłkarsko-lekkoatletycznego wraz z budową boiska wielofunkcyjnego w Kurzętniku” na działkach nr 1154/3, 1154/4, 1154/5 w obrębie Kurzętnik, gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski, woj. warmińsko-mazurskie.
- „Budowa instalacji przeznaczonej do przyjęcia, czyszczenia, suszenia, magazynowania oraz transportu ziarna na działce o nr ewidencyjnym 714/3 w obrębie Kurzętnik, gmina Kurzętnik, powiat nowomiejski, woj. warmińsko-mazurskie”.
- „Farma fotowoltaiczna Biskupiec” na działkach nr 18/5, 18/1, 18/3, 167/2, 167/6, 185/1, 183, 184, 178/1, 79/5, 81, 192/1, 190/1, 147, 182, 177, 163, 102, 159/1, 161/2, obręb Sumin oraz na działkach nr 101/1, 119, 116, 100/3, 114/1, 126/1, 121, obręb Mierzyn.
- „Rozbudowa i budowa budynku fermy bydła opasowego wraz z infrastrukturą na działce nr 106 obręb 0005 Linowiec, gmina Grodziczno, powiat nowomiejski.

Uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących budowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych

Bardzo istotną kwestią w działalności inspekcji sanitarnej jest uzgadnianie dokumentacji projektowej w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. W 2025 roku wydano 22 pozytywne opinie sanitarne dla dokumentacji projektowych inwestycji (24 w 2024 r., 22 w 2023 r.). W przypadku 2 dokumentacji wydano opinie pozytywne z zastrzeżeniami. Podobnie jak w latach poprzednich szczególną uwagę poświęca się budynkom, w którym planowana jest produkcja żywności i żywienie zbiorowe. Ważne jest tutaj rozdzielanie

stref o różnych wymaganiach higieniczno-sanitarnych, tj. pomieszczeń magazynowych, socjalnych, produkcyjnych, a w żywieniu zbiorowym pomieszczeń obróbki wstępnej, produkcji właściwej, ekspedycji, sali konsumenckiej, zmywalni naczyń. Ważna jest również właściwa wentylacja pomieszczeń, w których występują procesy emitujące duże ilości ciepła i pary wodnej. Najwięcej problemów sprawiają dokumentacje podmiotów leczniczych, gdzie trzeba zapewnić odpowiedni rozkład pomieszczeń o różnym reżimie sanitarnym oraz powiązać je technologicznie.

Wydane opinie dotyczyły następujących obiektów budowlanych:

- obiektów inwentarskich – 3 opinie;
- obiektów usługowych – 15 opinii;
- obiektów produkcyjnych – 1 opinia
- obiektów związanych z pobytem dzieci i młodzieży – 1 opinia;
- podmiotów leczniczych – 2 opinie.

Ważniejsze projekty inwestycji uzgodnionych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nowym Mieście Lubawskim, istotne dla lokalnej społeczności:

- „Przebudowa i rozbudowa budynku opieki zdrowotnej” na dz. nr 133/3, obręb 14 Nowe Miasto Lubawskie.
- „Budowa gminnego żłobka w Jamielniku wraz z infrastrukturą techniczną” przy ul. Księdza Jana Batke, 13-332 Jamielnik na działkach nr 216/166, 216/117, 216/158, obręb 0006 Jamielnik.
- „Budowa budynku niepublicznego zakładu opieki zdrowotnej z apteką ogólnodostępną wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną” na dz. nr 216/165, obręb Jamielnik, gm. Nowe Miasto Lubawskie.
- „Adaptacja kompleksu zabytkowych budynków - dworca kolejowego i budynków gospodarczych ze zmianą funkcji użytkowej oraz budowa niezbędnej infrastruktury technicznej” na działkach nr 18/12, 18/14, 18/30, 18/43, 18/44 obręb 0002 Bratian.

Kontrole w trakcie realizacji obiektów budowlanych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w ramach posiadanych kompetencji może dokonać kontroli realizacji obiektu budowlanego pod kątem spełnienia przez realizowane obiekty wymogów higienicznosanitarnych. Kontrola ma ujawnić ewentualne uchybienia na etapie budowy aby móc przy mniejszym nakładzie środków finansów dokonać potrzebnych zmian w realizowanym obiekcie. Ujawnienie błędnych rozwiązań projektowych dopiero na etapie procedury dopuszczenia obiektu do użytkowania, może doprowadzić do sytuacji, w której ich naprawa będzie wymagała podjęcia dużo bardziej kosztownych działań, niż te, które można podjąć na etapie budowy budynku.

W 2025 r. przeprowadzono łącznie 6 kontroli w trakcie realizacji obiektów budowlanych. Obiekty, w których przeprowadzono kontrolę w trakcie realizacji to:

- Hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Biskupcu na dz. nr 450, 451/1, obręb Biskupiec;
- „Dostosowanie części istniejącego przedszkola przy ul. Działyńskich 14 w Nowym Mieście Lubawskim na potrzeby żłobka” na dz. nr 83/2, 87/1, 109, obręb 6 Nowe Miasto Lubawskie;
- Przychodnia Zdrowia w Biskupcu na dz. nr 60/1 – obręb Biskupiec;
- Stacja Uzdatniania Wody w Gwiździnach na dz. nr 102/2, obręb Gwiździny;
- Stacja Uzdatniania Wody w Nowym Grodzicznie, dz. nr 221/7, 209/9, obręb Nowe Grodzicznie;
- Szkoła Podstawowa w Biskupcu dz. nr 451/1, obręb Biskupiec.

Skontrolowane obiekty realizowane były zgodnie z projektem budowlanym w zakresie wymogów higienicznosanitarnych i zdrowotnych. Większość kontroli wykonano na etapie stanu surowego zamkniętego. Wydano uwagi i zalecenia dotyczące prowadzenia dalszych prac w zakresie wydzielenia dodatkowych pomieszczeń ogólnoużytkowych i higienicznosanitarnych, wentylacji (w przypadku zbyt ogólnego projektu wentylacji, tj. wskazano krotność wymian powietrza, materiały, lokalizację anemostatów, czerpni, wyrzutni).

Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych oraz ich wpływ na stan sanitarnohigieniczny terenu działalności powiatowej stacji.

Ostatnim etapem działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych. W ramach kontroli sprawdza się wykonanie budynku zgodnie z projektem

budowlanym oraz spełnienie wymogów sanitarnohigienicznych. W 2025 r. przeprowadzono łącznie **9 kontroli** (7 w 2024 r., 11 w 2023 r.), w tym:

- **9 kontroli** w związku z dopuszczeniem do użytkowania obiektów budowlanych na podstawie art. 56 ustawy prawo budowlane,

Obiekty, które były przedmiotem kontroli zostały zrealizowane zgodnie z projektem budowlanym.

Ogółem wydano **8** opinii sanitarnych dla skontrolowanych inwestycji (7 w 2024 r., 11 w 2023 r.). Jedną opinię odbiorową dla kontroli z 2025 r. wydano w 2026 r.

Wykaz obiektów uruchamianych obiektów istotnych dla lokalnej społeczności, w których uczestniczył Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Obiekty nauki i wychowania

- „Dostosowanie części istniejącego przedszkola przy ul. Działyńskich 14 w Nowym Mieście Lubawskim na potrzeby żłobka” na dz. nr 83/2, 87/1, 109, obręb 6 Nowe Miasto Lubawskie.

Sieci wodociągowe

- „Rozbudowa i przebudowa stacji uzdatniania wody w Nowym Grodziecznie na działkach nr 221/7, 209/9, obręb Nowe Grodziecno”.

Zakłady pracy zatrudniające powyżej 10 osób

- „Wytwórnia pasz dla drobiu o wydajności 30 t/h” na działce nr 714/7, obręb Kurzętnik”.

Obiekty handlowe i usługowe

- „Budowa budynku gastronomicznego McDonald’s na dz. nr 570/7, 570/8, obręb Bratian.

- Budynek handlowo-usługowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą” na działkach nr 533, 117/7, 117/10, 117/13 obręb 13 Nowe Miasto Lubawskie. (DINO POLSKA” S. A.)

- Budynek handlowo-usługowy wraz z infrastrukturą towarzyszącą” na działkach nr 25/6, 25/7, obręb 1 Nowe Miasto Lubawskie. (DINO POLSKA” S. A.)

Inne obiekty użyteczności publicznej

- „Rozbudowa, nadbudowa, przebudowa budynku urzędu gminy oraz rozbiórka istniejącego budynku biurowego” na działkach nr 284 i 285/1, obręb Kurzętnik.

Kontrole na wniosek

Przeprowadzono **1** kontrolę na podstawie art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie oceny pomieszczeń do wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią i amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym. Dla zrealizowanego magazynu wydano **1 zaświadczenie**.

Podsumowanie

Łącznie w ramach działalności nadzorowej zajmowano stanowisko **1465** razy (381 w 2024 r., 181 razy w 2023 r.). Na tę liczbę składają się przeprowadzono kontrole (16), wydane opinie, postanowienia, stanowiska zajęte w formie milczącej zgody i inne pisma. W związku z dokonanymi czynnościami kontrolnymi oraz opiniowaniem projektów budowlanych wydano **31 decyzji płatniczych** (34 w 2024 r., 39 w 2023 r.).

Wnioski

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny, którego działalność kończy się w momencie odbioru inwestycji, wyprzedza działanie służb nadzoru bieżącego i obejmuje egzekwowanie wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie: lokalizowania, projektowania, realizacji i przekazywania do użytkowania obiektów budowlanych.

W ramach działalności współpracowano na bieżąco z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie przekazywania wydawanych opinii sanitarnych i pism.

PROMOCJA ZDROWIA I OŚWIATA ZDROWOTNA

Działania z zakresu promocji zdrowia oraz oświaty zdrowotnej w 2025 roku były prowadzone zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie, a także odpowiadały na zidentyfikowane potrzeby środowiska lokalnego.

Realizacja programów odbywała się we współpracy przede wszystkim z placówkami oświatowymi wszystkich szczebli edukacji, jak również ze Starostwem Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim, Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowym Mieście Lubawskim oraz z podmiotami ochrony zdrowia, a także instytucjami kultury, sportu i rekreacji.

Interwencje programowe

W ramach realizacji zadań z zakresu promocji zdrowia Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadzi działania programowe skierowane do placówek oświatowych poprzez zapewnienie materiałów edukacyjnych oraz organizację szkoleń dla koordynatorów szkolnych, którzy następnie realizują programy na terenie swoich placówek zgodnie z obowiązującymi wytycznymi. Pracownicy stacji prowadzą również wizytacje w szkołach, monitorując prawidłowość i jakość realizowanych działań.

Programy prowadzone są zgodnie z harmonogramem roku szkolnego, z wyjątkiem Krajowego Programu do spraw AIDS, którego realizacja odbywa się według odrębnych wytycznych i harmonogramu ogólnopolskiego.

Tab. 1. Wykaz programów i akcji realizowanych w ramach interwencji programowych w placówkach edukacyjnych.

Zestawienie roku szkolnego 2024/2025 w porównaniu do roku szkolnego 2023/2024.

Lp.	Nazwa programu	Liczba placówek realizujących w roku 2023/2024	Liczba odbiorców w roku 2023/2024	Liczba placówek realizujących w roku 2024/2025	Liczba odbiorców w roku 2024/2025
INTERWENCJE PROGRAMOWE					
1	„Trzymaj Formę!”	23	2664	22	2083
2	„Skąd się biorą produkty ekologiczne”	0	0	12	517
3	„Czyste powietrze wokół nas”	19	754	23	712
4	„Bieg po zdrowie”	12	442	14	551
5	„ARS, czyli jak dbać o miłość?”	4	213	4	309
6	„Wybierz życie - pierwszy krok”	4	194	4	263
7	„Znamię! Znam je?”	3	163	5	222
8	„Podstępne WZW”	4	205	5	138
OGÓŁEM:		69	4635	89	4884

Program „Trzymaj Formę!” ukierunkowany jest na kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych oraz promowanie aktywności fizycznej wśród uczniów klas V–VIII szkół podstawowych, z uwzględnieniem świadomych i odpowiedzialnych wyborów zdrowotnych. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 23 szkołach, obejmując 1350 uczniów, przy sporadycznym udziale 477 uczniów oraz 837 rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2024/2025 w realizacji programu uczestniczyło 1608 uczniów, 403 rodziców i opiekunów oraz 72 nauczycieli.

Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne” skierowany jest do dzieci w wieku 5–6 lat i ma na celu przybliżenie zagadnień związanych z pochodzeniem produktów ekologicznych oraz kształtowanie podstawowych zasad zdrowego odżywiania i świadomych wyborów konsumenckich. W roku szkolnym 2023/2024 program nie był realizowany z uwagi na niewielką liczbę zgłoszeń ze strony placówek oświatowych, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 do realizacji programu przystąpiło 9 placówek, przy udziale 17 nauczycieli. Działaniami edukacyjnymi objęto 316 dzieci oraz 201 rodziców, co łącznie stanowiło 517 odbiorców programu.

Program „Czyste powietrze wokół nas”

Program skierowany jest do dzieci w wieku 5–6 lat i ma na celu kształtowanie umiejętności rozpoznawania źródeł dymów, w tym dymu tytoniowego, zwiększanie świadomości na temat ich szkodliwości oraz uświadomienie dzieci na miejsca, w których mogą być narażone na dym.

W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 19 przedszkolach i oddziałach przedszkolnych, obejmując 623 dzieci oraz 131 rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowały 23 placówki, obejmując 642 dzieci oraz 70 rodziców i opiekunów, odnotowano wzrost liczby placówek uczestniczących w programie oraz liczby dzieci objętych edukacją.

Program „Bieg po zdrowie”

Program skierowany jest do uczniów klas IV szkół podstawowych (9–10 lat) i obejmuje działania z zakresu profilaktyki palenia tytoniu oraz kształtowania postaw sprzyjających życiu wolnemu od dymu tytoniowego.

W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 12 szkołach, obejmując 225 uczniów oraz 217 rodziców i opiekunów. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowało 14 szkół, przy udziale 313 uczniów oraz 238 rodziców i opiekunów. W porównaniu do poprzedniego roku szkolnego odnotowano wzrost liczby szkół uczestniczących w programie oraz liczby uczniów objętych działaniami edukacyjnymi.

Program „ARS, czyli jak dbać o miłość?” skierowany jest do młodzieży w wieku 15–19 lat i obejmuje działania mające na celu ograniczenie zdrowotnych, prokreacyjnych oraz społecznych konsekwencji używania substancji psychoaktywnych. Program uwzględnia również działania skierowane do rodziców młodzieży.

W programie „ARS, czyli jak dbać o miłość?” w roku 2023/2024 oraz 2024/2025 liczba placówek realizujących program została utrzymana na takim samym poziomie. Natomiast zwiększyła się liczba odbiorców programu. W 2024/2025 roku liczna odbiorców wyniosła 309 osób (187 uczniów oraz 122 rodziców/opiekunów)

Program „Wybierz życie - pierwszy krok” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych i dotyczy profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) oraz raka szyjki macicy. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 4 szkołach ponadpodstawowych, obejmując 141 uczniów oraz 53 rodziców. W roku szkolnym 2024/2025 program objął 147 uczniów oraz 116 rodziców.

W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano wzrost liczby uczniów i rodziców uczestniczących w programie.

Program „Znamie! Znam je?” ma na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu profilaktyki nowotworów skóry, w tym czerniaka, poprzez zwiększanie świadomości czynników ryzyka, zasad profilaktyki oraz kształtowanie umiejętności rozpoznawania niepokojących zmian skórnych i postaw prozdrowotnych wśród młodzieży. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 3 szkołach ponadpodstawowych, obejmując 163 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 program objął 5 szkół ponadpodstawowych oraz 222 uczniów, odnotowano wzrost liczby szkół realizujących program oraz liczby uczniów objętych działaniami edukacyjnymi.

Program „Podstępne WZW” ma na celu upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C poprzez przekazywanie informacji dotyczących dróg zakażenia, zasad profilaktyki, odpowiedzialnych zachowań zdrowotnych oraz kształtowanie postaw tolerancji wobec osób zakażonych. W roku szkolnym 2023/2024 program realizowany był w 4 szkołach ponadpodstawowych, obejmując

205 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2024/2025 program realizowało 5 szkół ponadpodstawowych, obejmując 138 uczniów.

„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” Założeniem programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, a także poprawa jakości życia oraz dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS i ich bliskich. Program zakłada również wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych i wolontariatu na rzecz profilaktyki zakażeń, pomocy osobom zakażonym oraz działań integracyjnych. W 2025 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna prowadziła zajęcia edukacyjne dla 147 uczniów, stanowiące element działań profilaktycznych programu, ponadto we współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem – Oddział Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim oraz Starostwem Powiatowym w Nowym Mieście Lubawskim w dniu 1 grudnia 2025 r., w związku z obchodami Światowego Dnia AIDS, zorganizowano konkurs wiedzy o HIV/AIDS i innych zakażeniach krwiopochodnych oraz konferencję powiatową.

Konkurs wiedzy o HIV/AIDS i innych zakażeniach krwiopochodnych

Konkurs wiedzy o HIV/AIDS i innych zakażeniach krwiopochodnych. Konferencja Powiatowa 01.12.2025 r.

Interwencje nieprogramowe

Tab. 2. Wykaz programów i akcji realizowanych w ramach interwencji nieprogramowych w 2025 roku.

Lp.	Rodzaj i tytuł interwencji w zakresie:	Zasięg interwencji	Liczba odbiorców
1.	Profilaktyka palenia tytoniu/ e-papierosów, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	Ogólnokrajowy	1099
2.	Akcja "Moje dziecko idzie do szkoły"	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	605
3.	Edukacja konsumencka / edukacja żywieniowa w tym kampania EFSA "Wybieraj bezpieczną żywność"	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	858
4.	Profilaktyka chorób odkleszczowych	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	893
5.	Propagowanie zasad higieny osobistej	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	1348
6.	Akcja "Zdrowe wakacje" oraz "Zdrowe Ferie"	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	1192
7.	Światowy Dzień Zdrowia	Ogólnokrajowy	559
8.	Profilaktyka zażywania środków psychoaktywnych	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	648
9.	Profilaktyka antybiotykooporności	Ogólnokrajowy	478
10.	Profilaktyka zarażeń pasożytniczych (owsica, wszawica, świerz, bąblowica)	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	704
11.	Profilaktyka chorób nowotworowych	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	785
12.	Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym: profilaktyka grypy	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	793
13.	Promocja szczepień ochronnych	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	1082
14.	Promocja zdrowego stylu życia	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	1234
15.	Profilaktyka zatruc grzybami	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	433
16.	Profilaktyka używania alkoholu	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	599
17.	Projekt #MłodziŚwiadomi"	Lokalny (województwo, powiat, gmina)	553
Ogółem:			7267

Akcja „Zdrowe wakacje”

Wśród działań nieprogramowych realizowanych w formie stacjonarnej istotne miejsce zajmowały działania edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży podczas wypoczynku letniego, prowadzone w ramach akcji „Zdrowe wakacje”. Zajęcia edukacyjne obejmowały zagadnienia dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych, zasad bezpiecznego korzystania z promieniowania słonecznego, znaczenia prawidłowej higieny rąk w zapobieganiu chorobom zakaźnym, roli wody w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, negatywnego wpływu spożywania napojów energetyzujących oraz profilaktyki używania substancji psychoaktywnych. W 2025 roku pracownik Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej przeprowadził 16 zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży wypoczywających na terenie powiatu nowomiejskiego. Łącznie w działaniach uczestniczyło 760 osób.

Zajęcia edukacyjne podczas letniego wypoczynku

Akcja „Moje dziecko idzie do szkoły” W 2025 roku w ramach akcji „Moje dziecko idzie do szkoły” realizowano działania edukacyjne skierowane do rodziców i opiekunów uczniów klas I szkół podstawowych z terenu powiatu nowomiejskiego. Edukacją objęto 172 rodziców i opiekunów.

W czerwcu 2025 r. zorganizowano stoisko edukacyjne, na którym udostępniano materiały informacyjne dotyczące m.in. zasad prawidłowego żywienia dzieci, profilaktyki wad postawy, higieny procesu nauczania oraz bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych. Ze stoiska skorzystało około 100 osób.

Higiena osobista W ramach działań z zakresu higieny osobistej realizowano zajęcia edukacyjne dotyczące zasad prawidłowej higieny rąk oraz higieny jamy ustnej. Działania prowadzone były z uwzględnieniem potrzeb poszczególnych grup wiekowych i obejmowały dzieci w wieku przedszkolnym, dzieci i młodzież uczestniczące w obozach oraz podczas ferii, a także osoby starsze.

Edukacja prowadzona była w formie zajęć stacjonarnych, stoisk edukacyjnych oraz gazetek tematycznych.

Dzięki realizacji wszystkich działań edukacyjnych z zakresu higieny osobistej objęto edukacją około 1015 osób.

Zajęcia edukacyjne- Przedszkole Miejskie w Nowym Mieście Lubawskim.

Światowy Dzień Zdrowia. Z okazji Światowego Dnia Zdrowia zorganizowano Dzień Otwarty w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, podczas którego realizowano działania informacyjno-edukacyjne skierowane do mieszkańców powiatu. W programie znalazły się prelekcje dotyczące zadań i działalności PSSE, zasad zdrowego żywienia oraz szczepień ochronnych. Dodatkowo przygotowano wystawy tematyczne, stoiska z materiałami edukacyjnymi, pokaz udzielania pierwszej pomocy, punkt pielęgniarski oraz spotkanie z Nowomiejskimi Amazonkami. Kontynuacją obchodów był „Dzień Zdrowia”, zorganizowany 26 czerwca we współpracy z Urzędem Miejskim w Nowym Mieście Lubawskim, w ramach obchodów 700-lecia miasta. Wydarzenie stanowiło okazję do promocji zdrowego stylu życia oraz budowania świadomości zdrowotnej mieszkańców. Na stoisku Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej poruszano zagadnienia dotyczące higieny rąk i jamy ustnej, zasad zdrowego odżywiania, chorób odkleszczowych i odzwierzęcych, bezpiecznego korzystania z promieniowania słonecznego oraz szczepień ochronnych. Wysoka frekwencja oraz aktywne zaangażowanie uczestników potwierdziły duże zainteresowanie tematyką zdrowotną.

Dzień Otwarty w Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej 07.04.2025 r.

Dzień Zdrowia- Rynek Nowomiejski 26.06.2025 r

Profilaktyka palenia tytoniu i e-papierosów. W 2025 roku realizowano działania z zakresu profilaktyki antynikotynowej skierowane do dzieci i młodzieży, mające na celu zwiększenie świadomości dotyczącej szkodliwości palenia tytoniu oraz używania e-papierosów. W szkołach oraz w trakcie wypoczynku letniego prowadzono zajęcia edukacyjne oraz prelekcje z okazji Światowego Dnia Bez Tytoniu, poświęcone konsekwencjom zdrowotnym palenia oraz zasadom profilaktyki. Ponadto, w ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu, Starostwo Powiatowe w Nowym Mieście Lubawskim przy współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno- Epidemiologiczną zorganizowało konkursy plastyczne dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, łącznie wpłynęło 155 prac konkursowych. Podczas konferencji podsumowującej konkursy przeprowadzono prelekcję dotyczącą idei Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz szkodliwości palenia tytoniu i e-papierosów.

Konferencja z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia 20.11.2025 r.

Projekt „#MłodziŚwiadomi”

Projekt #MłodziŚwiadomi to pierwszy w Polsce projekt profilaktyki chorób przenoszonych drogą płciową, skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, opracowany przez Wojewódzką Stację Sanitarno- Epidemiologiczną w Olsztynie. Program został zainaugurowany w listopadzie 2024 r., natomiast realizację zajęć edukacyjnych przeprowadzono w okresie od lutego do marca 2025 r.

W ramach projektu zrealizowano 10 zajęć edukacyjnych, w których uczestniczyło łącznie 220 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Pozostałe działania

W 2025 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Mieście Lubawskim realizowała dodatkowe działania edukacyjne i informacyjne skierowane zarówno do dzieci, jak i osób dorosłych. Edukacja prowadzona była w formie zajęć stacjonarnych oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych

i obejmowała zagadnienia z zakresu profilaktyki grypy, promocji zdrowego stylu życia, zapobiegania zakażeniom pasożytniczym (m.in. owsica, wszawica, świerzb, bąblowica), profilaktyki chorób odkleszczowych, promocji szczepień ochronnych, profilaktyki chorób nowotworowych, zapobiegania zatruciom grzybami oraz bezpieczeństwa podczas ferii zimowych.

Wnioski

Działania prozdrowotne cieszą się dużym zainteresowaniem społecznym i stanowią istotny element profilaktyki zdrowotnej na terenie powiatu nowomiejskiego. Zasadne jest kontynuowanie oraz rozwijanie edukacji zdrowotnej w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków sprzyjających zdrowiu, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji żywieniowej, profilaktyki palenia tytoniu, zapobiegania wadom postawy, profilaktyki chorób zakaźnych oraz propagowania zasad higieny osobistej.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Mieście Lubawskim prowadzi również działania komunikacyjne m.in. za pośrednictwem strony internetowej w serwisie gov.pl oraz mediów społecznościowych, w tym Facebook i portal X. Wykorzystywanie różnych kanałów komunikacji umożliwia dotarcie do szerokiego grona odbiorców oraz skuteczne przekazywanie informacji dotyczących zdrowia publicznego i potencjalnych zagrożeń zdrowotnych.